

Z OBSAHU ČÍSLA

Modernizace chirurgických oborů

20 let společného hematologického pracoviště

Robotické centrum FN HK

Portrét – MUDr. V. Mašín, Ph.D.

Rušný podzim v nemocniční škole při FN HK

Na přelomu srpna a září se škola přestěhovala do nových, větších a lépe vyhovujících prostor ve správní budově – v tzv. Pentagonu

V září přišli potěšit nejmenší pacienty FN herci s programem Loutky v nemocnici

Tvářičí dílny v říjnu přinesly hospitalizovaným dětem zábavu v podobě tvoření na téma Halloween

Na Dětské klinice proběhla ekologická beseda Kašpárek ry-bářem

V areálu dětského hřiště před Dětskou klinikou se tak, jako v předchozích letech, objevili Dýňáci, tentokrát v podobě hodných duchů

◀ Foto na přední straně: Modernizace pavilonu chirurgických oborů – vítězný návrh (viz článek str. 8)

Foto na zadní straně: Hradec Králové, elektrárna na Labi, foto MUDr. V. Mašín, Ph.D. ▶

Časopis SCAN založil a v letech 1991–2005 byl jeho vedoucím redaktorem PhDr. Vladimír Panoušek.

Šéfredaktor: prof. MUDr. Vladimír Maisnar, Ph.D., MBA, editorka: Bc. Iveta Juranová. Adresa redakce: maisnar@fnhk.cz; juranova@lfhk.cuni.cz.

Redakční rada: Ing. Veronika Bartošová, PhDr. Josef Bavor, prof. MUDr. RNDr. Miroslav Červinka, CSc., Mgr. Martin Formánek, Mgr. Lucie Jarešová, Ing. Eva Kvapilová, prof. MUDr. Vladimír Palička, CSc., dr.h.c., doc. MUDr. Jiří Páral, Ph.D., prof. MUDr. Roman Prymula, CSc., Ph.D., prof. MUDr. Ivo Šteiner, CSc., PhDr. Jiří Štěpán, Ph.D., Mgr. Dana Vaňková, Miroslav Všečeka, doc. MUDr. Pavel Žáček, Ph.D.

Vydává FN HK a LF UK HK jako čtvrtletník v Nakladatelství ATD Dvůr Králové n. Labem (atd.hk@seznam.cz, tel. 774 167 245)

Ročník XXVII (2017), č. 4 • Vyrobitel tiskárna V&H Print Hlávko s.r.o., Nové Město nad Metují • MK ČR E 11425 • ISSN 1211-295X

(Časopis Scan je zveřejněn též na webových stránkách FN a LF na adrese <http://fnhk.cz> v kapitole O fakultní nemocnici a <http://lfhk.cuni.cz> v kapitole Informační služby – Časopisy a [f](https://www.facebook.com/Scan.casopis.FNHK.LFHK) [w.facebook.com/Scan.casopis.FNHK.LFHK](https://www.facebook.com/Scan.casopis.FNHK.LFHK))

Pokyny pro autory: Text příspěvku odevzdávejte elektronicky, zpracovaný v editoru Microsoft Word. Doprovodný obrazový materiál nevkládějte do textu, ale pošlejte samostatně. Kontaktní adresy: maisnar@fnhk.cz; juranova@lfhk.cuni.cz

OBSAH

Rušný podzim v nemocniční škole při FN HK	2
Slovo ředitele	4
Oslava 17. listopadu 2017 na Albertově a Národní třídě v Praze	5
Slovo děkana	5

AKTUALITY

Centrum transferu biomedicínských technologií – pomáháme převést vaše nápady do praxe	6
Modernizaci chirurgických oborů ve FN HK navrhne ateliér M2AU	8
Soutěž na modernizaci chirurgických oborů FN HK byla svátkem pro českou architekturu	9
Odborné akce	9
Zdravotní sestrou jsem chtěla být už od dětství	10
Dny Univerzity Karlovy v Nizozemsku	11
Noví vedoucí pracovníci	12
20 let společného hematologického pracoviště ve FN HK	14
Setkání ředitelů základních škol	15
VII. celostátní setkání učitelů škol při zdravotnických zařízeních	15

VĚDA A VÝZKUM

XXIII. královéhradecké ošetrovatelské dny	16
Regionální setkání dermatovenerologů – tradice trávající více než půl století	17
XV. soudnělékařský den pro orgány činné v trestním řízení	18
Robotické centrum FN HK, listopad 2017	19

INFORMACE, ZAJÍMAVOSTI

Aktuality z Ministerstva zdravotnictví	21
Humor léčí	21
Péče o zdraví v Salonu republiky	22
Nová kniha	24
Kam za kulturou	24
Galerie Na Hradě: Temné a světlé Jaroslavy Severové	25
Filharmonie Hradec Králové	26
Hradec Králové ve fotografiích – Jan Kotěra a muzeum	28
Historie medicíny ve filatelii	30

IN MEMORIAM

doc. MUDr. Jiří Bittner, CSc. (16. 4. 1930–16. 10. 2017)	30
--	----

PORTRÉT

MUDr. Vladimír Mašín, Ph.D.	31
-----------------------------	----

EDITORIAL

Vážení čtenáři Scanu, právě jste otevřeli poslední letošní číslo Scanu, které uzavřelo již čtvrtý rok mého působení v čele jeho redakce. Je samozřejmě na Vás, abyste zhodnotili, jak se nám práce daří, ale já za sebe musím konstatovat, že mám dobrý pocit. Když mne prof. Chrobák před těmi již 4 lety požádal, abych se ujmul vedení redakce Scanu, tak jsem vůbec netušil, co mne čeká. Od té doby jsme provedli řadu, myslím, vesměs pozitivních změn, a to jak obsahu, tak vzhledu našeho časopisu. Asi největší radost mám ale z pravidelných rubrik/sloupků ředitele FN HK a děkana LF HK na aktuální témata, které najdete vždy na následujících stránkách. I tentokrát si myslím, že Vás jejich příspěvky zaujmou, tak jako mne.

V aktuálním čísle Scanu samozřejmě najdete i všechny jeho další pravidelné rubriky. V rámci představování pracovišť padla tentokrát volba na Centrum transferu biomedicínských technologií, které si již za dobu svého působení našlo své stabilní místo mezi pracovišti FN HK. Fakultní nemocnici čeká v blízké budoucnosti rozsáhlá přestavba Pavilonu chirurgických oborů, proto jsme nemohli toto téma opomenout a věnují se mu dokonce 2 příspěvky včetně titulní strany s vítězným návrhem. V uplynulém období proběhla řada odborných, ale i společenských akcí, s jejichž průběhem se budete moci seznámit v příspěvcích, které pro Vás jejich autoři připravili. Upozornit bych chtěl na tomto místě zejména na článek doc. Broďáka věnovaný současnosti i budoucnosti robotického centra FN HK. V časopise najdete i závěrečnou 4. část seriálu PhDr. Koritenské Péče o zdraví v salonu republiky. Ve spolupráci s ing. Janhubou, předsedou správní rady hradecké filharmonie, jsme pro Vás připravili přehled aktivit dalších 3 měsíců její výroční 40. sezóny. Vzpomínkový článek doc. Slezáka je věnován nedávnému úmrtí doc. Bittnera. V rámci portrétu tentokrát představujeme tvorbu MUDr. Mašína z Ústavu lékařské biofyziky.

Je konec roku, proto mi dovolu, abych na tomto místě poděkoval svým nejbližším spolupracovníkům, kterými jsou paní Bc. Iveta Juranová a pan Miroslav Všetěčka, za perfektní spolupráci při přípravě jak tohoto čísla, tak všech předchozích čísel v posledních již čtyřech letech. Pevně doufám, že si Scan získal další čtenáře, kterým se jeho obsah líbí nebo je alespoň zaujal.

Na závěr bych chtěl všem čtenářům Scanu za celou redakci popřát příjemné prožití blížících se vánočních svátků, pevně zdraví a úspěšný vstup do budoucího roku.

prof. Vladimír Maisnar

Vážené kolegyně, milí kolegové, podzimní zamyšlení, které budete číst v prosinci, by mělo být spíše zklidňující a mělo by v sobě nést adventní náladu, vánočního ducha a pěkné poselství. Jenže zatím je stále listopad a spíše než vánoční rozjímání máme starosti nad hlavu.

Nemohu nezačít akreditací Fakultní nemocnice. I když šlo o reakreditaci a nějaké zkušenosti tedy již máme, byl příchod akreditačního orgánu očekáván s obavami, nervozitou a někde téměř panikou. Je to zbytečné. Ne, že bychom nepotřebovali, aby se na nás někdo zvenčí podíval, upozornil na to, co bychom mohli zlepšit, kde máme nedostatky a kde nám vlastní provozní slepota brání něco nesprávného vidět. Takový pohled zvenčí je vždy prospěšný. A to je podle mne také hlavní úkol akreditačního orgánu. Vždyť přece jsme špičkové zdravotnické zařízení, máme skvělé lékaře, sestry, laboranty, THP pracovníky, technický personál a všechny ostatní. A jsem hluboce přesvědčen, že naprostá většina se snaží dělat pro nemocnici co nejvíce a co nejlépe. Tak proč obavy? Jsem velmi rád, že vše nakonec proběhlo tak, jak jsem se snažil naznačit. Ne, že by nám akreditační odborníci (a jsou to odborníci!) něco odpustili! Kontroly byly přísné – přinejmenším v tom, že opravdu chtěli vidět kompletní dokumentaci, dávali pozor, zda dodržujeme to, co jsme si sami nastavili a upozorňovali na to, co máme nedokonalé. Ale nešlo o žádnou šikanu, žádné deklarování našich pracovníků, žádné hledání tak dlouhé až konečně něco najdu. Seriózní průběh přinesl seriózní výsledek – akreditací jsme prošli, víme, kde a co zlepšit. Nebojme se toho, děláme dobrou medicínu!

Máme spíše jiné starosti. Obnovujeme a doplňujeme zdravotnickou techniku. To je dobré a potřebné. Nemáme na to dostatek peněz – to je bohužel obvyklé. Ale problémy máme především v tom, abychom zajistili kvalitní provoz včetně přístrojů a přitom byli schopni se vyrovnat se všemi předpisy, vyhláškami a zákony. Nekonečná výběrová řízení nám ubírají síly a brzdí potřebné nákupy. Musíme preferovat nejnížší cenu a jen obtížně do výběrových řízení vkládáme také potřebnou kvalitu. Pak se hned někdo odvolá, že byl nespravedlivě vyloučen z výběrového řízení, protože jsme si stanovili podmínky takové, které právě on nemohl splnit. A my přitom obvykle chceme „alespoň zachovat dosavadní stupeň kvality“. Přitom bychom se měli rozvíjet, měli bychom hnát vědu a kvalitu péče dopředu. Kdo jiný, než my? Jenže zatímco nestátní zařízení si s ohledem na své finanční možnosti koupí to nejlepší (tak jako to děláme všichni doma), my jsme stále tlačeni především do nejnížší ceny. Byl bych rád, kdyby nás také někdo tlačil do nejlepší kvality, samozřejmě s rozumným cenovým pozadím. Obdobné je to v nových způsobech léčby. Jistě všichni sledujete bohatou diskuzi v médiích a narážíte v denní praxi na to, že byste věděli o lepší a účinnější léčbě pro své pacienty, ale ta není zahrnuta do systému úhrady a odpověď plátců péče je mnohdy velmi pozdní a velmi často zamítavá. Nejsem příznivcem toho, abychom byli „zkušební farmaceutických firem a jejich novinek“, především v těch situacích, kdy efekt nového léčebného přípravku je – slušně řečeno – diskutabilní, kdy prodlouží přežívání nemocného o velmi krátkou dobu a za velmi drahé peníze. Jde o choulostivé téma a vědomě jsem

napsal „prodlouží přežívání nemocného“. Pokud prodlouží život, kvalitní život, byť o relativně krátkou dobu, je to dobré a potřebné. Jenže u nás se stále nehodnotí kvalita života. Většina civilizovaných zemí s ní počítá – a byť je to trochu podivné a diskutabilní – tak ji i vyčísluje. Vyčísluje v tom dobrém a správném slova smyslu. My prozatím ne. Kalkulujeme cenu léčby, cenu péče a případně dobu, ale nezohledňujeme kvalitu života. Myslím (ba jsem o tom hluboce přesvědčen), že nejsme v rozporu s plátcí péče – jen vždy nemluvíme stejným jazykem a většinou proto, že jím mluvit nemůžeme – jsme na obou stranách vázáni předpisy a nařízeními. V příštím roce nám finanční situace asi příliš rozvojových aktivit nepovolí. Tak hledejme čím a jak prospějeme nemocným, kde zbytečně plýtváme (mnohdy nadnesenými požadavky odborných společností či zbytečným vyšetřováním) a jak bychom mohli prostředky, které máme (a není jich tak málo) lépe využít. To nikdy žádné ředitelství nemůže nařídít či nastavit – to je odborná i morální nutnost a povinnost všech zdravotníků.

Měl bych ale spíše mluvit o blížícím se vánočním čase. Rád bych Vám všem poděkoval. Děkuji Vám za perfektní práci – ne že nám ji potvrdila Akreditační komise, ale potvrzují nám ji naši pacienti – dostávám hodně děkvných dopisů – a já za ně děkuji Vám. Pomohli jsme stovkám a tisícům nemocných lidí, starali jsme se a staráme se o ně v jejich těžkých chvílích. Je to velmi náročné – na čas, na nervy, na psychiku, na to, že nemocným obětujeme čas a síly, které bychom mohli věnovat rodině. Je to krásné a je to obdivuhodné. Určitě si přitom občas postěžujeme a občas i ponadáváme – ale většina z Vás svou práci dělá ráda, s nadšením a obrovskou odpovědností. Není to patřičně oceněno finančně – u nikoho z Vás – ale ono to ani finančně ocenit nelze. Dělejte to, prosím, i nadále s nadšením a plným nasazením.

Přeji Vám krásné, požehnané vánoční svátky – a děkuji Vám.

Prof. MUDr. Vladimír Palička, CSc., dr.h.c.

Oslava 17. listopadu 2017 na Albertově a Národní třídě v Praze

Toto číslo SCANu vychází v závěru roku 2017. Ve shodě s tradicí by bylo vhodné vyhodnotit končící rok. Já jsem ale krátké hodnocení činnosti fakulty udělal již v minulém čísle Scanu v souvislosti s ukončením akademického roku 2016/2017. Při tom zmiňovaném hodnocení uplynulého akademického roku na Lékařské fakultě v Hradci Králové jsem ještě neměl data pro vyhodnocení nejvyšší formy vysokoškolského studia, kterou jsou doktorské studijní programy zakončené obhajobou disertační práce a získáním titulu Ph.D.

Lékařské fakulty mají v oblasti postgraduálního vzdělávání svá specifika. Všichni absolventi lékařských fakult se musí kontinuálně vzdělávat. Naprostá většina našich absolventů se soustředí na specializační vzdělávání. A to je správné! Naše fakulta má ze zákona oprávnění toto specializační vzdělávání organizovat a již několik let to úspěšně dělá. Naprostá většina (přes 90 %) našich absolventů se registruje ke specializačnímu vzdělávání na naší Lékařské fakultě.

Nicméně pro rozvoj medicíny jako vědního oboru je zcela nezbytné, aby se určitá část mladých lékařů vzdělávala i v oblasti vědecké práce, tedy v rámci doktorského studia. V současné době probíhají změny, které velmi ovlivní to, jak bude vědecké vzdělávání lékařů probíhat v dalších letech. Jeden pozitivní krok byl již učiněn. S platností od 1. října 2017 došlo k navýšení stipendií studentů interní formy studia. Pro studenty 1. ročníku je to zvýšení z 6 300 Kč na 10 000 Kč. Maximální výše stipendia je 14 tis. Kč.

Další kroky jsou nezbytné a ovlivní podobu doktorského studia na naší fakultě. Probíhá proces institucionální akreditace Univerzity Karlovy. Na ni naváží akreditace jednotlivých programů doktorského studia. Naše fakulta má akreditováno 22 programů, tedy prakticky všechny teoretické, preklinické i klinické obory. Takto jsme to na fakultě prosadili od počátku Ph.D. studia v roce 1995. Ostatní lékařské fakulty v rámci Univerzity Karlovy mají jiný systém, doktorské studium je organizováno společným Centrem doktorského studia v biomedicině. V rámci centra je akreditováno jenom několik málo klinických oborů. Lze předpokládat, že během přípravy nové akreditace bude na Univerzitě Karlově snaha doktorské studium sjednotit. Je úkolem pro reprezentanty všech našich oborů, aby dokázali náš systém obhájit. Máme k dispozici dostatek objektivních údajů, aby bylo možné ověřit kvalitu doktorského studia na jednotlivých fakultách. Stačí zpracovat elektronickou databázi všech disertačních prací (včetně posudků, publikační aktivity, atd.), která existuje od roku 2006.

Ale ať bude doktorské studium organizováno jakkoliv, vždy budou důležité dvě věci. Musíme mít dostatek kvalitních školitelů, tedy odborníků, kteří se budou studentům věnovat. V právě dokončeném šetření mezi studenty doktorských programů na naší fakultě se ukázalo, že to je jeden z hlavních problémů. Druhá podstatná věc je dostatek motivovaných mladých lékařů, kteří se chtějí věnovat vědecké práci. A takových studentů je na naší fakultě (i v celé Evropě) nedostatek. A na tyto dvě oblasti se musíme soustředit. Přeji všem čtenářům SCANu hezké prožití vánočních svátků a do nového roku 2018 všem přeji hodně štěstí, zdraví a úspěchů.

Prof. MUDr. RNDr. Miroslav Červinka, CSc.

Centrum transferu biomedicínských technologií – pomáháme převést vaše nápady do praxe

Tým CTBT

Centrum transferu biomedicínských technologií (CTBT) sídlí ve Fakultní nemocnici a je společným pracovištěm Fakultní nemocnice Hradec Králové, Univerzity Hradec Králové a Fakulty vojenského zdravotnictví.

Kanceláře transferu technologií jsou ve světě běžnou součástí univerzit a jiných výzkumných institucí již několik desítek let, v České republice se ty nejstarší mohou chlubit přibližně 15letou historií. Společným úkolem všech těchto pracovišť je pomáhat výzkumníkům převést jejich nápady či výsledky výzkumu do praxe – tzv. komercializace. Těmto nápadům či výsledkům výzkumu říkáme „technologie“, vzhledem k zavedené praxi v tomto oboru. Tato práce spočívá jednak ve včasné identifikaci technologií s potenciálem uplatnění v praxi, jednak v nalezení vhodného partnera – firmy, která bude mít o technologii zájem a bude ji chtít uvést na trh. CTBT vždy nejdříve pro každý nápad, vynález nebo výzkumný výsledek provádí odbornou literární a také patentovou rešerši, tzn. hledá v patentových databázích podobná, nebo totožná řešení, která mohou podání patentové přihlášky značně ztížit, případně úplně znemožnit. Pokud nelze nápad výzkumníka chránit, značně to omezuje využití výsledku v praxi, protože firmy tím ztrácejí exkluzivitu, kterou jim jinak patentem ochráněné řešení poskytuje. Patentovou ochranu také nelze získat, pokud již bylo technické řešení zveřejněno, tím je myšlena i jen zmínka v názvu přednášky nebo abstraktu nebo např. konzultace s potenciálním výrobcem. Při jakékoliv komunikaci o nepatentované technologii (a ve většině případů i o patentované), která má komerční

potenciál mimo výzkumný tým, je potřeba s příslušnou osobou či firmou dopředu uzavřít Dohodu o mlčenlivosti (tzv. NDA či CDA), která osobu/firmu zavazuje informace o technologii nešířit a nijak ji pro své nebo cizí účely nevyužít. Patentový úřad, který velmi pečlivě a důkladně každou přihlášku na vynález prověřuje, v případě výše uvedeného zveřejnění vynálezu před podáním patentové přihlášky, neudělí patentovou ochranu. Jednou z činností CTBT je právě pomoc výzkumníkům se zajištěním patentové či jiné ochrany (např. užitný vzor, průmyslový vzor) jejich nápadu. Patentové rešerše však CTBT doporučuje provádět také průběžně při řešení výzkumných projektů, a zejména ještě před jejich zahájením, aby se na konci výzkumného projektu nestalo, že vyzkoumané řešení už je několik let patentováno. Patentová literatura je velmi užitečným zdrojem informací, většina patentových databází jako např. Espacenet nebo PatentScope je volně dostupná s fulltexty patentových spisů a výzkumníci je tak mohou používat stejně běžně jako Web Of Science nebo Medline. CTBT má také přístup do databáze GlobalData, která poskytuje informace o zdravotnických prostředcích, které jsou již na trhu či teprve v různém stádiu vývoje. Výsledky hledání velmi efektivně umožní získat rychlý a podrobný přehled o stavu trhu pro daný zdravotnický prostředek, o konkurenčních výrobcích a také firmách, které se v daném segmentu pohybují. Klíčová role CTBT nastává zejména při hledání vhodných zájemců o technologie. Podle typu technologie, její připravenosti na trh a mnoha dalších aspektů, mohou být kontaktováni zájemci z řad investorů nebo již zavedených výrobců na trhu. V některých případech je nejvhodnější cestou komercializace založení spin-off firmy. Spin-off firmy buď uzavírají s výzkumnou institucí licenční smlouvu na využití vyvinutého know-how, tzn. jsou bez majetkové účasti univerzity/výzkumné instituce, takže duševní vlastnictví univerzity není přímo vkládáno do základního kapitálu, ale využívá se na základě licence, nebo se výzkumná instituce přímo majetkově podílí na založené spin-off firmě. Uzavřená licenční smlouva je vedle založení spin-off firmy dalším možným výsledkem komercializačního úsilí. Pro každou technologii je tato smlouva velmi specifická a je opět úkolem CTBT, aby nejdůležitější parametry licenční smlouvy byly adekvátně nastaveny. Jedním z nejzásadnějších parametrů licenční smlouvy je výše licenčních poplat-

Manipulační pás k chodítku

Intim vest a ochranná manžeta

ků, tzv. royalties, které se většinou udávají jako % z obrátu nebo tržeb licencované technologie a pohybují se v závislosti na typu technologie od cca 2–15 %. Dalším podstatným parametrem licenčních smluv jsou minimální platby, které motivují nabyvatele licence k úsilí dovést technologii na trh a nenechat ji ležet „v šuplíku“. Výnosy z licence jsou pak ve výzkumné instituci využity v souladu s vnitřními předpisy příslušné instituce. Většinou jsou od tohoto příjmu odečteny náklady související s prostředky vynaloženými na komercializaci (např. náklady na ochranu duševního vlastnictví – patenty) a zbylá část je dělena mezi vynálezce, pracoviště vynálezce a výzkumnou instituci. V případě Fakultní nemocnice Hradec Králové se postup dělení příjmů z komercializace řídí směrnicí č. 93 Nakládání s výsledky výzkumu a vývoje. Ani podpisem licenční smlouvy však práce vynálezce na technologii většinou nekončí, protože při zavádění do praxe je podpora vynálezce – většinou ve formě odborných konzultací, naprosto nezbytná. Fakultní nemocnice zatím podepsala licenční smlouvy s firmou Mertlin s.r.o. pro výrobu produktů „Intim vest“ (viz obrázek) a „ochranná manžeta“ a několik dalších licenčních smluv je v jednání.

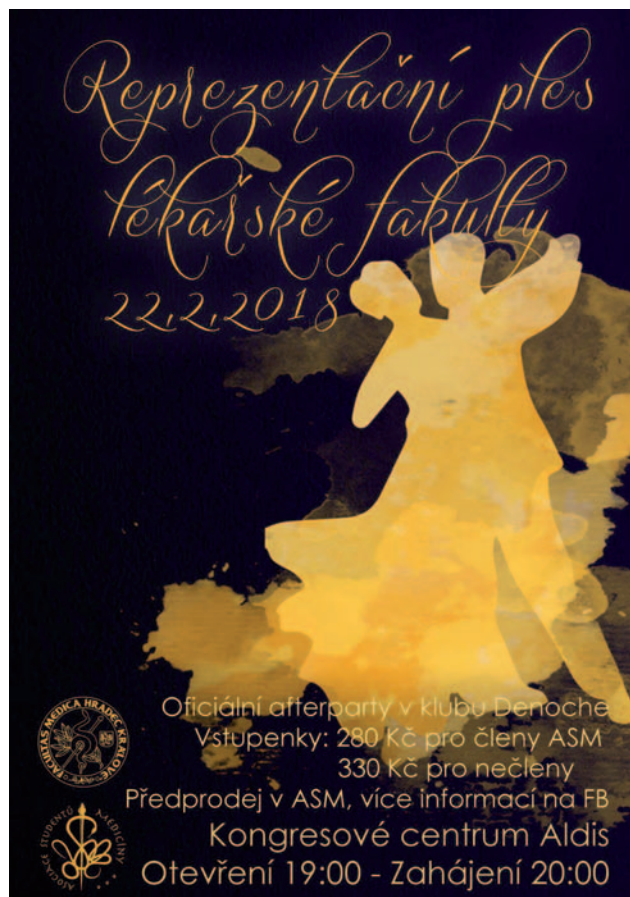
CTBT podporuje aplikovaný výzkum prostřednictvím pravidelného vyhlašování interní soutěže na aktivity typu „proof of concept“, která umožňuje financovat projekty pro ověření výsledků výzkumu např. výrobu prototypů, certifikovaných testů atp. Další alternativou pro „aplikační výzkumníky“ jsou projekty Agentury pro zdravotnický výzkum nebo Technologické agentury ČR. Projekty TAČR dokonce umožňují spojit se přímo s komerčními partnery a vyvíjet technologie společně, tak aby bylo zajištěno skutečné využití technologie v praxi. V rámci těchto projektů realizovaných ve FN HK již bylo vyrobeno několik prototypů, podáno několik patentových přihlášek, v některých případech byl patent již udělen. Prototypy jsou např. z oblasti rehabilitace: cvičební a reha-

bilitační pomůcka, manipulační pás k chodítku (viz obrázky), dále např. zařízení pro urychlení hojení ran nebo zařízení pro měření svalové síly. Certifikované testy byly realizovány pro dezinfekční směsi jako prevence nozokomiálních nákaz nebo pro strukturně nové sloučeniny jako potenciální léčiva. Další výsledky jsou pak ve fázi příprav patentové přihlášky nebo užitého vzoru.

Aplikovaný výzkum s důrazem na výsledky uplatnitelné v praxi je v současné době vnímán jako důležitý ukazatel inovační výkonnosti a konkurenceschopnosti každé země a je proto na národní úrovni výrazně podporován. Je také důležité zmínit, že aplikovaný výzkum a zejména pak jeho přínos v podobě inovací má být v budoucnu jedním z hlavních pilířů hodnocení výzkumných organizací.

Pokud se podaří technologii licencovat, vyrobit a prodávat, je to jistě velký úspěch nejen pro samotné výzkumníky, kteří budou moci pro diagnostiku nebo terapii využít technologie, které sami pro své pacienty vymysleli, ale také potvrzení správného směřování aplikovaného výzkumu ve FN HK.

*Mgr. Lucie Bartošová, Ph.D.
vedoucí CTBT*

Leon Dlačov – Okolo Hradce v bílém plášti

KRITIKA OPRÁVNĚNÁ?

Na všechny kliniky se bez doporučení obracejí pacienti písemně a žádají ošetření, které by mohli dostat jinde, třeba doma. Pěkně to shrnula jedna pacientka ve svém dopise: „Slavná zubní kliniko. Laskavě prosím o opravu zubů. Já vím, že u nás v Jilemnicích to také dovedou, ale když nechtějí, tak ne.“

Modernizaci chirurgických oborů ve FN HK navrhne ateliér M2AU

Vizualizace budoucího Chirurgického centra FN HK

Vítězem architektonické soutěže na návrh modernizace chirurgických oborů Fakultní nemocnice Hradec Králové se stal ateliér M2AU z Brna. Do letos v dubnu vyhlášené architektonicko-urbanistické soutěže se přihlásilo celkem 17 zájemců, pět z nich postoupilo do druhé fáze. Nové Chirurgické centrum za zhruba 2,4 miliardy korun, které je zařazené mezi strategické investice Ministerstva zdravotnictví ČR, vznikne přístavbou stávajícího Pavilonu akademika Bedrný a jeho následnou kompletní rekonstrukcí. Stavební práce by mohly začít v roce 2021.

„Jsme rádi, že se do soutěže přihlásilo 17 zájemců, kteří nabídli různé pohledy na možné řešení Chirurgického centra. Věříme, že celý komplex bude po dokončení dobře sloužit pacientům i zaměstnancům nemocnice,“ řekl ředitel Fakultní nemocnice Hradec Králové prof. MUDr. Vladimír Palička CSc., dr. h. c., který během vyhlášení výsledků soutěže poděkoval nejen porotě a účastníkům, ale i obrovským týmům zaměstnanců nemocnice, kteří se na soutěži podíleli. „Desítky našich lidí na tom odpracovaly možná stovky, možná tisíce hodin a ta příprava byla velmi pečlivá. Celá stavba je extrémně složitá, protože musíme zachovat její funkčnost i po dobu rekonstrukce a přestavby,“ dodal profesor Palička.

Ing. arch. Norbert Obršál z vítězného týmu při vyhlášení soutěže řekl, že se celý návrh snažili udělat velmi jednoduchý. „Z toho vychází i to, že je velmi kompaktní. Ty vzdálenosti nejsou příliš dlouhé, jak pro personál ani pro pacienty, což je důležité,“ řekl Obršál, který dodal, že architekti na základě zkušeností ze zahraničí, kde nemocnice stále řeší další rozvoj, nechali v projektu prostorovou rezervu pro případné další rozšíření.

Podle vítězného návrhu je provoz centra rozdělený do tří celků, v přízemí jsou ambulance a zázemí, nahoře jsou lůžková oddělení a zázemí klinik. V horní části autoři chtěli, aby centrum

připomínalo bytové domy, což má pomoci hospitalizovaným vytvořit domácí prostředí. Celý objekt je proříznutý operačními sály a JIP.

Na druhém místě podle hodnocení odborné poroty, které předsedal prof. Ing. arch. Zdeněk Zavřel, skončil návrh týmu Pelčák a partner architekti s.r.o. a LT PROJEKT. Na třetí příčce je návrh týmu CHYBIK+KRISTOF ASSOCIATED ARCHITECTS s.r.o. a K4 a.s. Podrobnější informace o soutěži i jednotlivých návrzích včetně vizualizací je možné najít na www.nextlevelfnhk.cz.

Fakultní nemocnice Hradec Králové na začátek příštího roku připravuje pro zaměstnance i veřejnost výstavu jednotlivých soutěžních návrhů, včetně pěti modelů vypracovaných pro druhou fázi soutěže.

Fakultní nemocnice Hradec Králové bude s vítězným týmem jednat o podobě smlouvy. Na rok 2018 jsou naplánované práce na dopracování projektové dokumentace pro územní řízení, o rok později se bude pracovat na dokumentaci pro stavební povolení a na výběru dodavatele stavby.

Modernizaci chirurgických oborů vznikne jeden z největších operačních traktů v ČR, ve kterém bude například 21 nejmodernějších operačních sálů. V novém centru bude 16 lůžkových oddělení se 420 lůžky, centralizuje se oddělení chirurgických ambulancí včetně stacionáře. Podle vedoucího projektu, prof. MUDr. Jana Vojáčka Ph.D., dojde i ke koncentraci většiny chirurgických oborů a radiologických technik pod „jednou střechou“. Vzniknou také oddělení akutní rehabilitace a multioborové septické oddělení.

Jakub Sochor, FN HK

Vyhlášení výsledků architektonicko-urbanistické soutěže – na obrázku zleva ředitel FN HK prof. MUDr. Vladimír Palička CSc., dr. h. c., předseda poroty prof. Ing. arch. Zdeněk Zavřel a zástupci ateliéru M2AU. Foto Reprografické centrum FN HK

Soutěž na modernizaci chirurgických oborů FN HK byla svátkem pro českou architekturu

Soutěž na návrh modernizace chirurgických oborů Fakultní nemocnice Hradec Králové byla podle předsedy poroty, prof. Ing. arch. Zdeňka Zavřela, ohromným svátkem pro českou architekturu, protože obdobných soutěží se v České republice uskuteční velmi málo. „Za touto soutěží se skrývá určitý velkorysý záměr. Má poměrně slušný rozpočet, architekt bude pracovat řekl bych s inteligentním klientem a za podmínek, které jsou velice regulérní a velice fér. To se opravu v této zemi za minulých 27 let mnohokrát nestalo,“ řekl profesor Zavřel při vyhlášení výsledků soutěže.

Podle profesora Zavřela porota, jejíž složení bylo velmi vyvážené, během soutěže detailně posuzovala všechny návrhy. „Naše práce byla velmi radostná, byly dodrženy všechny regulace. Až do poslední chvíle jsme vůbec nevěděli, kdo se za jednotlivými návrhy skrývá. MOBA, která připravila výběrné podmínky soutěže, se postarala i o regulérní závěr,“ dodal.

S porotou spolupracovaly speciální týmy, které se zabývaly jednotlivými odbornými aspekty. Hodnocení těchto pracovních týmů dostávala porota předem, navíc odborníci z jednotlivých oddělení porotě ještě vysvětlovali svá hodnocení. „Neumím si vlastně představit, že by to probíhalo nějakým daleko lepším způsobem. Musím se zmínit i o tom, že jednání poroty probíhalo v angličtině, což také není v ČR každodenní záležitost. Probíhalo velmi otevřeně a dokonce všichni ti odborníci z FN HK nám byli schopni v angličtině prezentovat jejich závěry. Opravdu v tomto směru to bylo naprosto unikátní,“ řekl profesor Zavřel.

Rozhodování poroty nebylo podle profesora Zavřela úplně jednoduché. „Těch pět návrhů, které se dostaly do druhého kola, bylo opravdu kvalitních. Měli jsme i jakýsi důvod, že jsme jich nevybrali šest, jak bylo stanoveno v původním zadání. Těchto pět návrhů se poměrně výrazně co se kvality týče odlišovalo od těch ostatních,“ uvedl předseda poroty.

Podle profesora Zavřela nakonec o vítězství rozhodla organizační struktura projektu. „Je velmi jednoduchá a umožňuje všechno, co je potřeba pro vzájemné souvislosti mezi jednotlivými odděleními. Co se týče architektury, tak je tam několik velmi pozitivních věcí, jedna z nich je, že se autoři zjevně pokusili usadit tu novou část do příjemného prostředí a vytvořili mezi tím novým pavilonem a starými pavilony jakousi umělou krajinu, která navazuje na atmosféru areálu. To byla silná stránka. Také jednoduché, jasné vstupy do budovy, které napomáhají orientaci v celém tom složitém komplexu a nakonec i to, že našli jednoduché spojení mezi novou a přestavovanou částí,“ doplnil profesor Zavřel.

Jakub Sochor, FN HK

Odborné akce

12.–14. 1. 2018	21. Lipovské dermatovenerologické fórum, Lázně Dolní Lipová
18. 1. 2018	Krajský seminář ORL, Hradec Králové
24. 1. 2018	XXII. Vědecká konference LF UK a FN HK, Velká posluchárna budovy teoretických ústavů
14. 2. 2018	Regionální setkání dermatovenerologů, Hradec Králové
14. 2. 2018	Regionální mezioborový seminář Imunoterapie napříč diagnózami
22.–24. 2. 2018	XVII. Dermatologický seminář, Kouty nad Desnou
15.–16. 3. 2018	22. Hradecké gastroenterologické a hepatologické dny a 12. mezinárodní endoskopický workshop, Výukové centrum LF a FN HK
22.–23. 3. 2018	Kurz chirurgie ucha, Svitavy
5.–7. 4. 2018	Kongres Společnosti klinické výživy a intenzivní metabolické péče, Nové Adalbertinum
13.–14. 4. 2018	Mezioborové sympozium v ambulantní a klinické praxi ORL, Hradec Králové
19.–21. 4. 2018	Sympozium biologické psychiatrie, Psychiatrická nemocnice Jihlava
19.–21. 4. 2018	XXII. Hradecké pneumologické dny, Hradec Králové

Zdravotní sestrou jsem chtěla být už od dětství

Marie Lulková, Martina Pěnkavová, Mgr. Andrea Nečasová

Mgr. Andrea Nečasová z Kliniky onkologie a radioterapie Fakultní nemocnice Hradec Králové, která v soutěži BATIST Nej sestřička 2017 vybojovala druhé místo, chtěla být zdravotní sestrou už od dětství. Do klání, jehož finálový večer se uskutečnil na začátku října v Náchodě, se přihlásilo celkem 541 sestřiček z celé České republiky, vítězkou se stala Martina Pěnkavová z Nemocnice Na Bulovce a na třetím místě skončila Marie Lulková z Masarykovy nemocnice Ústí nad Labem.

„O této soutěži jsem prakticky ani nevěděla, že existuje. Na jaře mě s nabídkou účasti oslovila paní náměstkyně pro ošetrovatelskou péči FN HK Mgr. Dana Vaňková, která chtěla přihlásit kandidátku z naší nemocnice,“ vzpomíná na svůj začátek v soutěži Nečasová, která do poloviny listopadu působila na pozici staniční sestra lůžkového oddělení Kliniky onkologie a radiologie FN HK. Nyní na stejném pracovišti pracuje na poloviční úvazek ve směnném provozu.

Nečasová přiznává, že ze svého působení v soutěži měla trochu trému. „Sice jednáme s pacienty, vystupujeme na konferencích, ale na pódiu ve velkém sále jako sestřičky zvyklé určitě nejsme. Nicméně jsem to brala jako výzvu, jako novou zkušenost. Zpětně musím říci, že to byla zkušenost příjemná,“ říká Nečasová, která si pochvaluje, že finalistky tvořily dobrý tým, chválí také organizátory soutěže.

Během finálového večera čekal sestry například rozhovor se známou osobností či promenáda ve společenských šatech. „Samozřejmě jsme z toho měly obavy. Člověk tam nejde jenom sám za sebe, ale reprezentuje také svého zaměstnavatele a ta zodpovědnost byla samozřejmě cítit,“ řekla Nečasová.

S prostředím nemocnic se Nečasová setkala již ve svém dětství kvůli častým nemocem. Jako školačka zažila onkologické onemocnění tatínka. Po základní škole ale dala na do-

poručení rodičů, aby šla raději na gymnázium než na zdravotnickou školu. Tu začala večerně studovat až během studia Hispanistiky na Filozofické fakultě UK v Praze. Obě školy se jí podařilo dokončit. Během studia už pracovala na oddělení septické chirurgie v Nemocnici Na Bulovce, poté pracovala v dalších pražských nemocnicích. Následovalo studium Ošetrovatelství na Lékařské fakultě v Hradci Králové a studium Řízení a supervize v sociálních a zdravotnických organizacích na Fakultě humanitních studií UK v Praze. Během studia Ošetrovatelství na Lékařské fakultě v Hradci Králové rok dojížděla z Prahy, potom se přestěhovala na Hradecko a nastoupila do FN HK, kde působí přes 10 let.

Za největší motivaci pro práci zdravotní sestry Nečasová považuje možnost pomáhat lidem. „Zajímavé je to také proto, že se jedná o týmovou práci, při které se setkáte s mnoha odborníky,“ říká. Za nejtěžší na práci zdravotní sestry považuje, jako matka dvou malých dcer, skloubení profese a rodinného života. „Mám moc ráda jógu, v zimě lyžování a v létě kolo, ale teď mi veškerý volný čas vyplňuje rodina,“ říká s úsměvem.

Na lůžkovém oddělení, kde Nečasová pracuje, je 31 lůžek pro dospělé pacienty s onkologickým onemocněním. Díky screeningu se daří nemoc zachytávat v ranějších stádiích, což umožňuje u mnoha pacientů úplné vyléčení. Moderní léčebné metody v radioterapii a rozvoj tzv. cílené léčby umožňují také dlouhodobější přežití pacientů s generalizovaným onemocněním a významně zvyšují kvalitu jejich života. „Onkologie je velmi dynamický obor, je zde velký boom ve farmakoterapii. Když jsem se vracela po mateřské, seznamovala jsem se s mnoha novými léčivými i s novými pracovními postupy. Věda jde rychle dopředu a to je dobře. Pro nás pro zdravotníky je to výzva na sobě neustále pracovat. Pokud chceme tu práci dělat, musíme na sobě makat, jinak to nejde,“ říká oceněná sestra.

Soutěž BATIST Nej sestřička, kterou pořadatelé chtějí ocenit odbornost a lidský přístup zdravotních sester, se v říjnu v Náchodě uskutečnila již podeváté. „Jsem rád, že se nám daří zviditelnit obor zdravotní sestry a soutěž má úspěch nejen u zdravotnického personálu, ale také u veřejnosti. Pro mě jsou vítězkami všechny sestřičky a zdravotní bratři v naší republice, kteří svoje povolání dělají s láskou, vytrvalostí a dobrou náladou,“ uvedl po vyhlášení výsledků ředitel soutěže David Novotný. Více informací je možné najít na webu soutěže www.nejsestricka.cz

Jakub Sochor, FN HK

Dny Univerzity Karlovy v Nizozemsku

Ve dnech 8.–10. listopadu 2017 jsme se účastnili Dnů Univerzity Karlovy na nizozemských univerzitách v Utrechtu, Leidenu a Amsterdamu. Delegaci vedl rektor UK prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., MBA. Této významné akce se dále účastnili prorektorka pro studijní záležitosti prof. MUDr. Milena Králíčková, Ph.D., prorektorka pro evropskou problematiku prof. PhDr. Lenka Rovná, CSc., proděkaní a další zástupci jednotlivých fakult v Praze, Hradci Králové a Plzni.

První navštívenou institucí byla univerzita v Utrechtu. Delegaci UK přivítal rektor prof. Bert van der Zwaan. Ten představil v perfektně koncipované prezentaci systém univerzit v Nizozemsku: existují dva typy univerzit – 14 veřejně financovaných vý-

zkumných univerzit, nabízejících bakalářské, magisterské a doktorandské studium, a 37 veřejně financovaných univerzit aplikovaných věd, které poskytují bakalářské a nově magisterské studium. Podmínkou pro vstup na univerzitu je absolvování předchozí edukace; nejsou realizovány přijímací zkoušky podobné českému systému. Prof. van der Zwaan se dále věnoval Utrechtské univerzitě. Ta byla založena 1636, má 7 fakult a patří mezi 100 nejlepších světových univerzit na základě většiny mezinárodních hodnocení. Z Utrechtské univerzity pochází 12 nositelů Nobelovy ceny. Na univerzitě studuje 30 000 studentů, což tvoří 23 % obyvatel Utrechtu. Více než polovina magisterských programů probíhá v anglickém jazyce. Rektor utrechtské univerzity zdůrazňoval kvalitu vysokoškolských profesorů: ti musí splňovat vysoké požadavky v obou hlavních oblastech: vyučování a výzkumu. V Nizozemí existuje standardizovaný systém hodnocení kvality učení a provádění výzkumu – každý vysokoškolský pracovník musí povinně složit závěrečné zkoušky a průběžně své schopnosti dokladovat.

V prezentaci pokračoval děkan Fakulty veterinární medicíny Prof. Dhert. Ten představil především myšlenku „interdisciplinární sítě“ – „Interdisciplinary Hubs“, která sdružuje excelentní výzkumníky z různých oborů, jejímž cílem je dosažení významného pokroku s pozitivním dopadem na společnost. V současné době usiluje o prosazení „U-Aim Hub“ – kdy by stěžejní součástí výzkumu byly především podmínky in vitro se snahou eliminovat experimenty na zvířatech. S podobnou myšlenkou jsme se setkali i při naší jarní cestě s delegací Univerzity Karlovy v anglické Cambridge.

Následovalo představení Univerzity Karlovy prof. Zimou.

S Jeroenem Frietmanem z oddělení mezinárodních vztahů jsme se v navazujícím jednání domluvili na možnostech realizace studentských pobytů studentů z Lékařské fakulty v Hradci Králové v rámci programu ERASMUS na Univerzitě v Utrechtu.

Následovala prohlídka staré části Utrechtské univerzity. V odpoledním jednání jsme s prof. Zimou, prof. Králíčkovou a prof. Petrem Widimským (3. LF UK) navštívili University Medical Center Utrecht. Přivítal nás prof. Grobbee, profesor klinické epidemiologie a vedoucí kardiologického centra.

Jednou ze zásadních informací, která vyplynula z jeho přednášky, byla, že každý pacient, který přichází do nemocnice (ať už se srdečním selháním, s akutním koronárním syndromem nebo cévní mozkovou příhodou), je v rámci výše zmíněného „Centra“ po podpisu souhlasu výzkumnou sestrou organizovaně zařazen do výzkumné kohorty a je mu odebrán vzorek krve k pozdějšímu výzkumu.

Gastroenterologické schůzky se za holandskou stranu účastnil přednosta gastroenterologie Prof. Frank P. Vleggaar a vedoucí endoskopického oddělení Prof. Leon M. G. Moons. Oba vysoce pozitivně hodnotili koncepci gastroenterologického pracoviště II. interní kliniky LF a FN v Hradci Králové. Zajímaly je možnosti spolupráce v oblasti výzkumu, především v oblasti kolorektálního karcinomu a střevního slizničního mikrobiomu. Endoskopické pracoviště v Utrechtu je moderní jednotka disponující 4 místnostmi. V praktické části jsme se zúčastnili endosonograficky navigovaného vytvoření gastroenteroanastomózy pomocí dedikovaného metalického stentu. Jedná se o velmi specializované vyšetření, které se v současné době začíná v rámci intervenční endoskopie ve světě provádět.

Druhý den následovalo jednání na Univerzitě v Leidenu. Setkání zahájil představením Univerzity Karlovy prof. Zima. Poté pokračoval Prof. Wim van den Doel, který se ve svém vystoupení věnoval především otázkám výzkumu: financování výzkumu, kdy zmínil novou možnost využití tzv. „Bilaterálních projektů“, vysoce aktuálních již od příštího roku, a to i pro českou stranu. Dále prof. Doel představil indikátory úspěšnosti výstupů nizozemského výzkumu: Nature index 2016/2017 má Nizozemsko druhý nejvyšší po Velké Británii; zaujímá 5. příčku pro absolutní počet pokročilých ERC grantů v roce 2016 (celkem 19); nizozemské univerzity jsou úspěšným žadatelem grantů H2020, kdy nejčastějším partnerem je Německo; existuje ale i spolupráce mezi Nizozemskem a Českou republikou.

V další části Hieke Hoekstra (Student and Educational Affairs) krátce představila historii Univerzity v Leidenu: jedná se o nejstarší univerzitu v Nizozemsku, založenou v roce 1575. V současné době na univerzitě studuje 26 000 studentů (Leiden má 120 000 obyvatel), z toho 35 českých studentů. Univerzita v Leidenu úzce spolupracuje s Univerzitou v Haagu.

Členové delegace Univerzity Karlovy v Leidenu. Vlevo dole Jeho Magnificence rektor UK prof. Zima, vpravo dole Jeho Magnificence rektor Univerzity v Leidenu prof. Stolker; v horní řadě autoři této zprávy

Hieke Hockstra je také zodpovědná za organizaci ERASMUS programů, a toho jsme využili k předběžné domluvě o bližší spolupráci v této oblasti.

V odpoledních hodinách byla delegace opět rozdělena na menší skupiny. Spolu s prof. Králíčkovou a prof. Widimským jsme navštívili nemocnici v Leidenu. Za holandskou stranu se jednání účastnil prof. Wouter Jukema, kardiolog; prof. James Hardwick, gastroenterolog; Ir. Jacqueline Ton, ředitelka výzkumu a Dr. Evelien Hack (Adviser Internationalisation Education). Doc. Solař představil Lékařskou fakultu v Hradci Králové a zmínil oblasti, v které bychom rádi spolupracovali: simulátorové centrum, e-learning (v obou oblastech má holandská strana bohaté zkušenosti); dále byly předány kontakty na jednotlivá pracoviště LF a FN v Hradci Králové – Jacqueline Ton přislíbila, že dopisy s kontakty budou předány na jednotlivá pracoviště holandské straně.

Doc. Kohoutová představila pracoviště gastroenterologie II. interní kliniky LF a FN v Hradci Králové a stručně zmínila probíhající výzkum. Poté vystoupil prof. Hardwick a představil gastroenterologické pracoviště v Leidenu z klinické a výzkumné perspektivy: jedná se o vysoce moderní jednotku, s bohatým výzkumem na klinické i preklinické úrovni. Probíhají například studie léčebně využívající kmenové buňky u pacientů s fistulující formou Crohnovy choroby. Na preklinické úrovni se bohatě využívá např. organoidů (pluripotentních kmenových embryonálních buněk). Závaž-

nou rizikovou skupinu tvoří nemocní s hereditárním karcinomem pankreatu; jejich surveillanc a výzkumem se zabývá prof. Vasen v Leidenu. Důležitou součástí výzkumu je porovnání aktuálně dostupných metod odstranění kolorektálních neoplázií: v současné době probíhá především studie porovnávací efektivity endoskopické submukózní disekce a srovnání s chirurgickým (transrektálním) odstraněním neoplázií v rektu. Byly diskutovány možnosti naší budoucí spolupráce s prof. Hardwickem.

Následující den pokračovala jednání v Amsterdamu. Program zahájila svojí přednáškou o Univerzitě Karlově prof. Rovná. Následovalo stručné představení Univerzity v Amsterdamu a byly představeny možnosti spolupráce mezi jednotlivými fakultami (včetně humanitních a pedagogických). My jsme osobně jednali s Mgr. Willeke Jeeninga (Head of International Student Affairs) o možnosti stáží studentů LF v Hradci Králové, a to v rámci programu Erasmus, ale i možnostech letních pobytů na kurzech v Amsterdamu.

„Dny Univerzity Karlovy v Nizozemsku“ považujeme za velmi významnou akci, umožnila získat mnoho nových poznatků a podnětů, byly navázány kontakty pro budoucí spolupráci vědecko-výzkumnou, vzdělávací a pro výměnné pobyty a stáže lékařů, doktorandů a pregraduálních studentů.

*doc. Darina Kohoutová a doc. Miroslav Solař
II. interní gastroenterologická klinika
a I. kardiologická klinika*

Noví vedoucí pracovníci

Prof. MUDr. Vladimír Bláha, CSc. přednosta III. interní gerontometabolické kliniky FN HK

V roce 1988 promoval na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové a obdržel titul MUDr., v letech 1988–1991 pracoval jako interní vědecký aspirantur a posléze asistent na katedře normální a patologické fyziologie LF UK v Hradci Králové. V roce 1991 obhájil disertaci na téma „Nutriční ovlivnění časné fáze jaterní regenerace“ a obdržel titul CSc. V roce 1999 obhájil práci „Význam lipidů ve výživě a v regulaci metabolických dějů“ a habilitoval v oboru vnitřní lékařství na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové a v roce 2004 se stal profesorem pro obor vnitřní nemoci Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1991 pracuje na Klinice gerontologické a metabolické – nyní III. interní gerontometabolické klinice FN v Hradci Králové v oboru vnitřní lékařství, metabolismus, výživa, lipidologie a diabetologie, t. č. od 1. 10. 2017 jako přednosta kliniky. Roku 1993 složil atestaci z interního lékařství I. stupně, v roce 1998 atestaci z interního lékařství II. stupně, a v roce 2002 specializační atestaci z diabetologie. V roce 2001 obdržel licenci ČLK pro výkon vedoucího lékaře – primáře zdravotnického zařízení v oboru interní lékařství, a v roce 2002 licenci ČLK pro výkon samostatné praxe v oboru interní lékařství a diabetologie. Dále získal zvláštní odbornou způsobilost v oboru Klinická výživa a intenzivní

metabolická péče v roce 2012, certifikát v oboru diagnostika a terapie hyperlipoproteinémií ILF Praha v roce 1995, funkční licenci ČLK F016 v oboru umělá výživa a metabolická péče 2009. Od roku 2009 pracuje jako vedoucí regionálního centra pro diagnostiku a léčbu hyperlipoproteinémií u dospělých České společnosti pro aterosklerózu. V roce 1996 absolvoval roční studijní pobyt na State University of New York v USA. Profesor Vladimír Bláha se věnuje od roku 1988 pre- a postgraduální výuce v rozsahu vnitřního lékařství na půdě LF a FaF UK Hradec Králové. Je hlavním autorem 628 publikací domácích i zahraničních, z toho jsou 118x původní práce v odborných časopisech, 68x původní práce v odborných časopisech s impact faktorem; je spoluautorem 6 patentů Úřadu průmyslového vlastnictví, Praha. Jeho práce byly 561x citovány v SCI a má H-index 12. V oblasti metabolismus, výživa, lipidologie řešil jako hlavní řešitel 11 výzkumných projektů IGA MZ/AZV ČR, z toho 1 hodnocen v kategorii A. Dále je spoluřešitel/spolunavrhovatel 17 výzkumných projektů IGA MZ/AZV ČR, z toho 1 byl hodnocen v kategorii A. Je členem ČLS JEP, Internistické společnosti ČLS JEP, Diabetologické společnosti ČLS JEP, Společnosti klinické výživy a intenzivní metabolické péče ČLS JEP, Patofyziologické společnosti ČLS JEP, České společnosti pro aterosklerózu (zde je členem výboru), International Atherosclerosis Society, European Atherosclerosis Society, European Society of Parenteral and Enteral Nutrition, členem oborové rady Klinická a radiační

onkologie, LF UK, Hradec Králové, členem oborové rady Vnitřní nemoci, LF UK, Hradec Králové, členem pracovní skupiny a regionální vedoucí mezinárodního projektu MedPed při České společnosti pro aterosklerózu, členem akreditační komise pro obor vnitřní nemoci, Fakultní nemocnice a Lékařská fakulta Univerzity Karlovy, Hradec Králové, členem akreditační komise pro obor gerontologie a geriatrie, Fakultní nemocnice a Lékařská fakulta Univerzity Karlovy, Hradec Králové, členem oborové rady Zdravotnická bioanalytika, UK v Praze, Farmaceutická fakulta v Hradci Králové, členem komise pro státní rigorózní zkoušku v oboru Analytická chemie, UK v Praze, Farmaceutická fakulta v Hradci Králové.

MUDr. Tomáš Hroch
zástupce přednosta Chirurgické kliniky pro LPP

MUDr. Tomáš Hroch se narodil 7. srpna 1960 v Hradci Králové, je ženatý, má 2 děti. Studium na gymnáziu J. K. Tyla v Hradci Králové ve třídě s přírodovědným zaměřením úspěšně ukončil maturitou v roce 1978. Vysokoškolské studium v letech 1978–1984 absolvoval na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové. Po promoci s červeným diplomem a absolvování povinné základní vojenské služby nastoupil v roce 1985 na II. chirurgickou kliniku Fakultní nemocnice v Hradci Králové pod vedením prof. MUDr. B. Konečného, CSc. Zde prošel postupně jako sekundární lékař všemi jejími odděleními a stejně tak i po sloučení chirurgických klinik v roce 1991. Spolupodílel se na zavedení a rozvoji laparoskopické chirurgie obecně a zvláště pak laparoskopie kýl, jícnového hiatu a bariatrické chirurgie. V letech 2016–2017 působil jako vedoucí lékař oddělení A chirurgické kliniky.

Během praxe absolvoval dvě specializační atestace v oboru chirurgie, kurzy základních a pokročilých laparoskopických technik v Tuttingenu a Berlíně, kurz laparoskopické bariatrické chirurgie v Tuttingenu. V současné době je certifikovaným školitelem Aeskulap Akademie ČR pro kurzy základních a pokročilých laparoskopických technik v chirurgii. Vlastní licenci České lékařské komory vedoucího lékaře a primáře pro obor chirurgie, je členem České chirurgické společnosti, Miniinvasivní sekce České chirurgické společnosti, České obezitologické společnosti a její Bariatrické sekce a členem International federation of obesity surgery.

Ing. Monika Radinová
vedoucí odboru MTZ a skladového hospodářství FN HK

Ing. Monika Radinová se narodila 12. prosince 1978 ve městě Kraslice v západních Čechách. V roce 2003 ukončila studium na Univerzitě Hradec Králové na Fakultě informatiky a managementu. Svoji pracovní činnost zahájila ve firmě Tesla Stropkov Čechy, a.s., kde pracovala na oddělení logistiky a náplní její práce bylo zpracování a vyřizování objednávek. Zhruba

po roce změnila zaměstnání a nastoupila do bankovní sféry. Jako bankovní poradce pracovala v E-bance, která se později přejmenovala na Raiffeisenbank, a.s. Zde pracovala do roku 2006, kdy nastoupila na mateřskou dovolenou. Během mateřské dovolené absolvovala kurz podvojného účetnictví. V roce 2012 získala práci ve firmě Polymed medical CZ, a.s., kde pracovala jako asistentka obchodního ředitele. V roce 2014 začala působit v téže firmě jako manažerka zákaznického centra. Zde získávala znalosti a zkušenosti z obchodní sféry. Na oddělení MTZ Fakultní nemocnice HK začala pracovat v říjnu 2016.

Prof. MUDr. Jan Vojáček, Ph.D.
přednosta Kliniky kardiologie FN HK

Prof. MUDr. Jan Vojáček, Ph.D., se narodil 30. 9. 1967 v Praze. Po absolvování gymnázia studoval na 1. LF UK, kterou ukončil v roce 1993. Po studiích nastoupil nejprve na Oddělení kardiologické chirurgie v NsP Na Homolce, od roku 2000 působil na Kardiologické klinice 2. LF UK a FN v Motole. Od roku 2007 pracuje na Kardiologické klinice FN v Hradci Králové, v uplynulých deseti letech v pozici zástupce přednosta pro LP činnost.

V průběhu své profesní kariéry získal atestaci z kardiologie a cévní chirurgie. Kromě kompletního spektra kardiologických výkonů se věnuje zejména chlopenní rekonstrukční chirurgii, chirurgii aortálního kořene a miniinvasivní kardiologické chirurgii. Absolvoval řadu dlouhodobých zahraničních stáží, např. v Massachusetts General Hospital, Harvard Medical School, Boston, USA (6 měsíců), Bristol Heart Institute, Anglie (3 měsíce), AZM – University Hospital Maastricht, Maastricht, Holandsko (3 měsíce). V roce 2006 obhájil disertační práci v oboru experimentální chirurgie, v roce 2011 byl jmenován profesorem kardiologie. Je členem řady tuzemských i zahraničních odborných společností, má bohatou přednáškovou i publikační činnost. Rovněž je spoluautorem několika monografií, některé z nich získaly řadu ocenění a byly přeloženy do angličtiny (J. Vojáček, P. Žáček, J. Dominik, et al.: Aortální nedomykavost). V roce 2016 byl jmenován ředitelem FN vedoucím projektu Modernizace chirurgických oborů.

Prof. Vojáček je ženatý a má 4 děti. Ve volném čase se věnuje rodině a svým koníčkům, zejména cyklistice na horském kole a tenisu.

Doc. MUDr. Pavel Žáček, Ph. D.
zástupce přednosta Kliniky kardiologie pro LPP

Doc. MUDr. Pavel Žáček, Ph.D., se narodil v roce 1959 v Brně. Vystudoval medicínu na Lékařské fakultě UK v Hradci Králové, promoval v roce 1984. Po krátké praxi na chirurgickém oddělení Nemocnice s poliklinikou v Novém Bydžově nastoupil v roce 1987 na Kardiologickou kliniku FN Hradec Králové, kde působí dodnes.

V průběhu své profesní kariéry si doc. Žáček prohluboval svou erudici ve všech oblastech kardiochirurgické operativy, od operací srdečních chlopní a ischemického postižení věnčitých tepen, až po operace hrudní aorty a v neposlední řadě rekonstrukce hrudní kosti při septických ranných komplikacích. Absolvoval řadu stáží a školení, v roce 1999 strávil tři měsíce na předních londýnských kardiochirurgických pracovištích. V roce 2005 obhájil disertační práci na téma dlouhodobých výsledků chirurgické revaskularizace myokardu u nemocných ve vyšších věkových skupinách. V roce 2007 habilitoval elektronickou učebnicí kardiochirurgie Interactive Cardiac Surgery on DVD-ROM.

Doc. Žáček se současně věnuje dlouhá léta pregraduální a postgraduální výuce a odborné publikační činnosti. Podílel se na několika monografických projektech, z nichž Interaktivní kardiochirurgie (P. Žáček, J. Dominik, P. Kubiš et al., 2003), Chirurgie srdečních chlopní (J. Dominik, P. Žáček, 2008) a Aortální nedomykavost (J. Vojáček, P. Žáček, J. Dominik, et al., 2016) byly později přeloženy do angličtiny, vyšly v nakladatelství Springer a získaly řadu ocenění.

Doc. Žáček má tři děti, je podruhé ženatý a ve svém volném čase se věnuje výtvarné tvorbě a mnoha hobby řemeslům.

20 let společného hematologického pracoviště ve FN HK

V roce 1997 byla dokončena výstavba nového „Bašteckého“ pavilonu v areálu FN. Tak vzniklo nové moderní zázemí pro rozvoj klinické hematologie, ale také onkologie a radioterapie a nukleární medicíny. V letošním roce je to již neuvěřitelných 20 let, co toto pracoviště zahájilo provoz.

Před dokončením Bašteckého pavilonu byli nemocní léčeni na II. interní klinice a na Oddělení klinické hematologie (OKH). Každé pracoviště mělo vlastní hematologickou laboratoř. Možnosti rozvoje specializované hematologické péče na OKH a II. interní klinice byly odlišné. Na II. interní klinice byla významně propracovaná podporná intenzivní hematologická péče a separační techniky, které umožnily intenzifikovanou léčbu hematologic-

kých malignit, dřeňových útluhů a zahájení transplantačního programu (první alogenní transplantace byla provedena již v roce 1976). Na OKH byli léčeni nemocní s hematologickými malignitami jak indolentního, tak agresivního typu. Tým OKH se zabýval zejména problematikou chronických lymfoproliferací (HCL, CLL), myelodysplastických stavů a chronické myeloidní leukémie. V oblasti hemostázy a trombózy patřila obě pracoviště ke špičce v ČR, opět se svými specifiky zájmu. Již na přelomu 80. a 90. let bylo zřejmé, že stávající počet lůžek na ambulantních stacionářích a na odděleních, ale i jejich technické zabezpečení je nedostatečné pro provádění moderní léčby.

Otevření Bašteckého pavilonu bylo velkým impulsem pro další rozvoj klinické hematologie ve FN. Zahájení provozu a sloučení týmu OKH a II. interní kliniky včetně laboratoří nebylo jednoduché. Tímto úkolem byl pověřen prof. MUDr. J. Malý, CSc., kterému se podařilo nové oddělení zorganizovat a rozběhnout. V tomto mu byli nápomocni všichni zkušení pracovníci. Je nutné zmínit, že zvlášť náročné bylo i řešení provozně-technických problémů

pro primářku MUDr. J. Voglovou a vrchní sestru V. Pavlicovou. Dnes vysoce oceňuji vizi pana prof. MUDr. J. Malého, CSc. budovat hematologii na základech interního lékařství a nedopustit odtržení od interní kliniky a hematologické laboratoře. OKH, později hematologie byla součástí II. interní kliniky až do reorganizace v roce 2012, kdy došlo k jejímu oddělení a vzniku samostatné IV. interní hematologické kliniky. Pro úplnost musím dodat, že po celou dobu je součástí II. a nyní IV. interní hematologické kliniky endokrinologická skupina. Dnes je klinika se svými 162 zaměstnanci moderním pracovištěm, které zajišťuje specializovanou hematologickou léčbu a vyšetření pro celý bývalý východočeský region jako jediné centrum vysoce specializované hematologické péče.

Toto výročí jsme oslavili 8. 11. 2017 ve Studiu Beseda na divadelním představení, ze kterého je také pořízený snímek. Všem zaměstnancům bych chtěl poděkovat za jejich práci, která dělá pracoviště takovým, jakým dnes je.

Doc. MUDr. Pavel Žák, Ph.D.

přednosta IV. interní hematologické kliniky, FN HK

Setkání ředitelů základních škol

Dne 10. 11. 2017 se v seminární místnosti lékárny Fakultní nemocnice Hradec Králové uskutečnilo setkání ředitelů základních škol z Hradce Králové a okolí. Ředitelky a ředitelé zde diskutovali o nových legislativních změnách ve školství. Prohlédli si i některá dětská oddělení, kde se jejich žáci léčí. Seznámili se s provozem nemocniční školy.

Nakonec navštívili stanici letecké záchranné služby. Někteří využili možnosti prohlédnout si i zdejší zařízení potrubiční pošty.

Text Mgr. Blanka Kovandová, foto Mgr. Lea Kašubová

VII. celostátní setkání učitelů škol při zdravotnických zařízeních

V rámci XVIII. Hradeckých pediatrických dnů proběhlo dne 25. listopadu 2017 již sedmé celostátní setkání učitelů škol při zdravotnických zařízeních. Hostitelskou školou je tradičně ZŠ a MŠ při Fakultní nemocnici v Hradci Králové. Program setkání sestával ze dvou částí – odborně medicínské a legislativní. K předsednickému stolu usedli prof. PhDr. Jiří Mareš, CSc., Mgr. Blanka Kovandová – ředitelka ZŠ a MŠ při Fakultní nemocnici v Hradci Králové a doc. PaedDr. Vanda Hájková, Ph.D. – předsedkyně Somatopedické společnosti.

Po slavnostním zahájení se konal Kulatý stůl, v němž vystoupili se svými přednáškami na téma Bolesti břicha u dětí a adolescentů doc. MUDr. Miroslava Králová, MUDr. Jitka Lehká, MUDr. Lucie Holická a MUDr. Peter Kuliaček. Problematice nedonošených dětí se ve svém vystoupení věnovala MUDr. Jana Zemánková a obtížím při krmení rizikových dětí a dětí s DMO MUDr. Kateřna Krylová.

Ve druhé části setkání vystoupil prof. PhDr. Jiří Mareš, CSc. s informacemi o výsledcích jednání s Ministersvem školství ohledně akreditace vysokoškolských studijních oborů speciální pedagogiky. S potěšením konstatoval, že představitelé školské politiky v České republice legislativně zajistili fungování a rozvoj těchto oborů na českých vysokých školách. V budoucnosti se tedy všeobecně počítá s vysokoškolsky

vzdělanými speciálními pedagogy v systému českého školství.

Se zprávami ze Somatopedické společnosti vystoupila doc. PaedDr. Vanda Hájková, Ph.D. a svůj příspěvek o zavedení novelizace vyhlášek do učitelké praxe přednesla ředitelka hradecké nemocniční školy Mgr. Blanka Kovandová. V případě škol při zdravotnických zařízeních lze zaznamenat příznivý konkrétní posun ve společenském i finančním ohodnocení jejich učitelů.

V závěru setkání proběhla diskuse mezi přítomnými na výše zmíněná témata. V závěrečném slovu Mgr. Blanka Kovandová poděkovala všem za účast a pozvala je na další, již osmé celostátní setkání v příštím roce.

Mgr. Helena Bieliková, foto Mgr. Veronika Košťálová

XXIII. královéhradecké ošetrovateľské dny

Ve dnech 8.–9. září 2017 proběhly nově v prostorách EA Hotelu Tereziánský dvůr Hradec Králové XXIII. královéhradecké ošetrovateľské dny. Tradičně je pořádá Česká asociace sester – Region Hradec Králové ve spolupráci s Nadací pro rozvoj v oblasti umělé výživy, metabolismu a gerontologie. Záštitu nad akcí převzala Fakultní nemocnice Hradec Králové a Lékařská fakulta UK v Hradci Králové, dále kongres zaštitilo Ministerstvo zdravotnictví ČR a Královéhradecký kraj,

V rámci této akce udržujeme kontakt s Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu a již třetí rok jsme mohli přivítat naše polské kolegyně.

Hlavními tématy kongresu byly paliativní péče, péče o barietrické pacienty, prevence a léčba dekubitů, ošetrovateľská péče v klinických oborech a vzdělávání nelékařských pracovníků.

Pozvání na akci jako čestní hosté přijali prezidentka České asociace sester paní PhDr. Martina Šochmanová, MBA, hejtman Královéhradeckého kraje PhDr. Jiří Štěpán, Ph.D., primátor města Hradec Králové MUDr. Zdeněk Fink, ředitel Fakultní nemocnice Hradec Králové prof. MUDr. Vladimír Palička, CSc., dr. h. c., ředitel Biskupského úřadu Mgr. Ing. Zdeněk Novák, ředitelka VOZŠ a SZŠ PaedDr. Soňa Lamichová, předseda správní rady Nadace pro rozvoj v oblasti výživy, metabolismu a gerontologie MUDr. Róbert Hromádka. Čestné hosty a účastníky přivítala náměstkyně pro ošetrovateľskou péči FN Hradec Králové Mgr. Dana Vaňková a předsedkyně České asociace sester – Region Hradec Králové Bc. Ivana Roďanová.

Po oba dny zaznělo celkem 41 zajímavých přednášek, z toho dvě přednášky od polských kolegyně. Vystaveno bylo 8 posterů s odbornou tematikou. Ve svém příspěvku PhDr. Martina Šochmanová, MBA nastínila problematiku České asociace sester a postavení profesní organizace v návaznosti zejména na aktuální legislativní změny nejen ve vzdělávání nelékařů. Zajímavá diskuze byla k otázkám rozšířené mož-

nosti systému vzdělávání všeobecných sester. Prezentaci na toto téma přednesla PaedDr. Soňa Lamichová.

Odborné příspěvky na téma péče o barietrické pacienty doplnila i výstava pomůcek, které jsou určeny pro pacienty s hmotností 300 kg a vyšší a usnadňují tak práci nejen zdravotníkům, ale zajišťují i lepší pohodlí a bezpečí pro pacienty.

Novinkou akce byla interaktivní diskuze díky aplikaci Sli.do, která umožňuje všem položit otázku bez stresu např. pomocí svého mobilního telefonu. Díky této aplikaci bylo i snadné odměnit nejlepší příspěvek každého odborného bloku. Již během

konference pořadatelé zaznamenali kladné ohlasy na tento způsob diskuze.

Na kongresu bylo zaregistrováno přes 200 posluchačů, vč. studentů SZŠ a VOZŠ Hradec Králové. Hlavními partnery byly firmy ArjoHuntleigh s.r.o., Hospimed, spol. s.r.o., BD Advancing the world of helth, POLYMED medical CZ, a.s. Akce byla podpořena doprovodnou výstavou 16 firem. Organizačního zajištění se opět ujala firma

HANZO Production, spol. s.r.o. Všem patří naše velké poděkování.

Zároveň bychom chtěly za celý organizační výbor kongresu touto cestou poděkovat všem, kteří se podíleli na velice kvalitním, odborně a na vysoké úrovni připraveném kongresu, všem přednášejícím za jejich pečlivě zpracované přednášky a doufáme, že se i na příštích XXIV. královéhradeckých ošetrovateľských dnech opět sejdem v hojném počtu.

Těšíme se na setkání s Vámi opět v září 2018.

*Mgr. Dana Vaňková
náměstkyně pro ošetrovateľskou péči
Mgr. Ivana Dvořáčková, Ph.D.
zástupkyně NOP
Fakultní nemocnice Hradec Králové
Bc. Ivana Roďanová
předsedkyně ČAS – Region Hradec Králové*

Regionální setkání dermatovenerologů – tradice trvající více než půl století

Již více než půl století pořádá Klinika nemocí kožních a pohlavních regionální setkání dermatovenerologů. Tyto odborné akce se pravidelně uskutečňují 4x do roka a jsou dnes vedeny v registru odborných akcí České dermatovenerologické společnosti a hodnoceny v systému celoživotního vzdělávání České lékařské komory. Řada těchto setkání proběhla v minulosti i mimo kožní kliniku, většinou byla tato výjezdní setkání koncipována do 2 přednáškových dnů.

Obsahově se na programu podílí nejen pracovníci Kliniky nemocí kožních a pohlavních, ale i dermatologové z Královéhradeckého kraje a ostatních regionů. Nedílnou součástí obsahu těchto vzdělávacích akcí jsou také přednášky lékařů řady dalších odborností, které se dotýkají oboru dermatovenerologie (revmatologie, alergologie, infekční lékařství, chirurgie a hojení ran, onkologie). Tradičně jsou tato setkání spojována s demonstrací případů vzácných a méně častých klinických projevů dermatóz, které jsou následně v odborném programu dále diskutovány stran diagnostických i terapeutických modalit. Jen za poslední 3 roky bylo předneseno cca 85 odborných témat.

Spektrum přednášené tematiky je poměrně rozsáhlé a zahrnuje kromě kazuistických sdělení zajímavých případů přednášky přehledového typu, či témata zaměřená na recentní diagnostické a terapeutické postupy (včetně častých analýz a diskuzí o biologické terapii v oboru) různých dermatóz. Vždy počátkem roku bývají do programu zařazena témata týkající se mapování epidemiologické situace sexuálně přenášených infekcí, vývoje epidemiologické situace nádorových onemocnění, či vývoje diagnostických položek u profesionálních kožních dermatóz.

V září 2017 byli účastníci seznámeni s klinickými zkušenostmi u nově zavedeného léčivého přípravku na rosaceu na bázi ivermectinu. Přípravek vykazuje protizánětlivý a antimikrobiální účinek, významně redukuje zánětlivé projevy a vykazuje i lepší snášenlivost než deriváty metronidazolu.

Problematika vývoje epidemiologické situace u kožních nádorů byla shrnuta v přednášce MUDr. Čelakovské – jednak v přehledu práce Komise pro tmavé nádory, ale i v ka-

zauzických rozbořech některých případů v práci této komise. Komise pro tmavé nádory pracuje na klinice od roku 1964, kdy byla založena doc. Krausem a MUDr. Dlabačovou. MUDr. Eva Jandová, bývalá zástupkyně kliniky pro LPP, se věnovala této problematice po dobu neuvěřitelných 50 let s kolegyní MUDr. Šimkovou (45 let působení v komisi)! Maligní melanom je dnes onemocněním, které zjišťujeme i u pacientů pod 30 let věku. Většinu těchto postižených tvoří ženy. Ze 164 diagnostikovaných melanomů v roce 2016 tvořilo 68 % melanomy s Breslow indexem do 1 mm. Vícečetné melanomy (duplicitní i triplicitní) byly zjištěny u 8 jedinců. U 12 pacientů byla zjištěna i další nádorová onemocnění. Nové léčebné postupy zahrnují zavedení imunoterapie pomocí protilátek navázaných na inhibitory imunitních kontrolních bodů regulující aktivaci T-buněk (ipilimumab, nivolumab a pemrolizumab), použití selektivních inhibitorů BRAF-kinázy (vemurafenib, encorafenib, dabrafenib) – v monoterapii nebo v kombinaci s inhibitory MEK-kinázy (binimetinib) a chemoterapie 2. linie. V současné době je pro zajištění odpovídající léčby u pacientů s pokročilým melanomem již nepostradatelné vyšetření biomarkerů (mutace NRAS, c-kit, BRAF).

V přednášce MUDr. Vachátové, která se věnovala problematice dermatoskopického vyšetření při hodnocení pigmentových lézí, měli účastníci možnost edukace interaktivní formou kvízu s fotodokumentací klinických i dermatoskopických nálezů.

MUDr. Bartoňová připomněla nasazení preparátu s fixní kombinací v lokální léčbě akné v souladu s doporučovými postupy. Akné je častým kožním onemocněním, které významně ovlivňuje kvalitu života zejména mladší populace a vykazuje řadu psychosociálních aspektů. Globální aliance doporučuje kombinované terapie na bázi retinolu v první linii léčby. Výrazně snižuje zánětlivé i nezáánětlivé léze ve srovnání s monoterapií. Kombinované preparáty neindukují vznik rezistence na antibiotika, tak jak je to např. u klindamycinu v monoterapii akné. Díky rychlému nástupu účinků, dobré snášenlivosti i účinnosti těchto přípravků se výrazně zvyšuje compliance pacientů.

MUDr. Jandová dala přehled o vývoji situace v profesionálních dermatózách. Speciální poradna působí na klinice již od roku 1981 a byla systematicky rozvíjena MUDr. J. Vančkovou. Hlavní činností je aplikace, odečítání a hodnocení epikutánních testů a posuzování profesionality kožních onemocnění pacientů odeslaných do poradny. Jen v roce 2016 bylo vyšetřeno 1 072 pacientů. Celkem bylo provedeno 189 testů s převahou u žen (140). U 18 jedinců byla prokázána kožní nemoc z povolání (17 žen) s převahou diagnózy kontaktně-alergického ekzému. Mezi nejčastější alergeny patří niklsulfát a formaldehyd.

Z pozvaných hostů vystoupila MUDr. Černošská z Mělníku s precizně připravenou přednáškou na téma rozboru faktů nutných pro terapii chronických ran.

Konečně prim. MUDr. Pavlíková s tématem diagnostiky a terapie osteoporózy. Poslední jmenované téma hraje důležitou roli i v dermatologii a důvodem jsou poměrně časté indikace dlouhodobé systémové kortikoterapie u řady dermatóz. V České republice postihuje osteoporóza 7–8 % populace (750 tis. osob), patří mezi 10 ekonomicky nejvý-

znamnějších chorob. Každá 6. žena se dožije fraktury krčku stehenní kosti a každá 3. žena se dožije fraktury obratle, 20 % pacientů po fraktuře krčku do roka umírá. Jde o polyetiologické onemocnění s řadou rizikových faktorů – věk nad 65 let, komprese obratlů v anamnéze, nízkotraumatická zlomenina po 40. roce věku, systémová terapie kortikoidy delší než 3 měsíce!!!!, malabsorpční syndrom, hypogonadismus, předčasná menopauza, revmatoidní artritida, neléčená hypertyreóza, terapie antiepileptiky, inhibitory aromatázy, heparinem, nízký příjem vápníku, kouření, alkohol, kofein a hmotnost pod 57 kg. Vyšetření indikuje lékaře a není vázáno na odbornost. Přednáška představila i detaily o hodnocení denzitometrických nálezů, laboratorních nálezů, prevence a terapie (včetně užití biologických forem terapie i v této oblasti a doporučení k příjmu vápníku a vitamínu D dle pohlaví a věku).

Vedle regionálních setkání připravuje Klinika nemocí kožních a pohlavních pro příští rok Národní venerologický kongres.

doc. MUDr. Miloslav Salavec, CSc.

Klinika nemocí kožních a pohlavních LF HK a FN HK

XV. soudnělékařský den pro orgány činné v trestním řízení

Dne 19. 9. 2017 se v Malém sále Kongresového, výstavního a společenského centra Aldis v Hradci Králové uskutečnil jubilejní XV. soudnělékařský den pro orgány činné v trestním řízení, pořádaný Ústavem soudního lékařství LF UK a FN Hradec Králové.

Akci svým slovem uvedl a odborným programem provázel primář ÚSL MUDr. Miroslav Šafr.

V úvodní části vystoupil MUDr. Miroslav Měšťan, Ph.D., lékařský náměstek Fakultní nemocnice Hradec Králové, který apeloval na kvalitu vzájemné komunikace mezi orgány Policie ČR a Fakultní nemocnicí HK, potažmo Ústavem soudního lékařství.

Před zahájením odborné části vystoupil přednosta ÚSL doc. MUDr. Petr Hejna, Ph.D., MBA, který rekapituloval historii této odborné akce a připomněl bývalé pracovníky ÚSL a vzácné hosty soudnělékařských dnů z let minulých.

Ve dvou blocích odborného programu aktivně vystoupili všichni lékaři ÚSL se sděleními na téma přínosu a možností CT vyšetření střelných poranění, diagnostického potenciálu pitvy, fenomenologie sebevražd dětí a dospívajících, pokusu o zastření vraždy (kazuistické sdělení), interpretaci krevních stop na místě činu, resuscitačních artefaktů a poranění psy.

Pozvání k aktivní účasti přijali dva vzácní hosté. Prv-

ním byla JUDr. Lenka Bradáčová, Ph.D., státní zástupkyně Vrchního státního zastupitelství v Praze, se sdělením na téma Podněty policejních orgánů a činnost státního zástupce při úkonech zasahujících do základních práv jedince, podaným formou precizního výkladu této komplikované problematiky. Druhým vzácným hostem byl prof. MUDr. Oldřich Fryc, emeritní přednosta Ústavu

soudního lékařství v Ženevě, se sdělením na téma Spolupráce soudního lékaře s policií, vystihujícím podstatu a význam specifické spolupráce obou institucí, pramenícím z celoživotních zkušeností a zásad tohoto uznávaného soudního lékaře.

V posterové sekci byly uvedeny příspěvky na téma morfologického obrazu ischemických změn myokardu, úrazu elektrickým proudem o vysokém napětí a vývoje posmrtných změn v čase.

Přednáškového dne se zúčastnilo přes 300 posluchačů z řad Policie České republiky Královéhradeckého kraje a okolních regionů, státních zástupců, soudců, techniků OKTE PČR a dalších. Odborná akce se setkala s velkým počtem pozitivních ohlasů a reakcí od publika i hostů.

Akci stejně jako v minulých letech finančně podpořila Lékařská fakulta UK v Hradci Králové.

MUDr. Dalibor Kovařík

Ústav soudního lékařství LF HK a FN HK

Robotické centrum FN HK, listopad 2017

V prosinci 2017 to budou dva roky, kdy bylo ve Fakultní nemocnici instalováno robotické centrum, které bylo vybaveno robotickým systémem daVinci Xi (obrázek 1). I toto je důvodem, abychom čtenářům SCANu přinesli další zprávu o jeho fungování. Robotická chirurgie je téma stále velmi aktuální, jako příklad může posloužit velká diskuze nad novým sazebníkem výkonů pro rok 2018. Předmětem sporu byly různé indikace k robotickým výkonům. Po náročném vysvětlování, podrobné a věcné argumentaci se podařil velký pokrok. Do sazebníku výkonů 2018 byla zahrnuta robotem asistovaná resekce ledviny, pyeloplastika ledvinové pánvičky a lymfadenektomie u závažných nádorových onemocnění. Dalším významným pokrokem bylo zahrnutí několika kardiologických výkonů do připravovaného sazebníku výkonů 2018. Jedná se jistě o velký posun správným směrem. Je vhodné říci, že většina evropských zemí na západ od nás má tuto diskuzi již za sebou, ale aspoň se k nim pomalu přibližujeme. V některých zemích na východ od České republiky je stav ještě horší.

Obrázek 1 – robotický systém Xi – FN HK

Je potřeba zdůraznit, že stále přibývá důkazů o výhodách robotem asistovaných operací. Jsou spojeny s lepšími onkologickými výsledky a mají méně vedlejších účinků. Například u nejčastější robotické operace – radikální prostatektomie pro karcinom prostaty, byla prokázána nižší incidence pozitivních chirurgických okrajů nádoru (negativní prognostický faktor), menší incidence inkontinence a erektilní dysfunkce. Ty jsou nejčastějšími riziky a vedlejšími účinky této operace. To je důvodem, proč jsou robotem asistované operace preferovány ve vyspělých zemích. Například v řadě zemí se robotická radikální prostatektomie provádí v 80–90 % případů. K tomuto trendu se přibližují parciální nefrektomie (resekce ledvin) pro nádor. Podobně je tomu také u resekcí rekta nebo hysterektomie. Ze statistik vyplývá, že v Evropských zemích jsou stále nejčastější urologické robotické operace. Naproti tomu v USA, kde je robotická chirurgie nejrozvinutější, jsou v posledních letech nejčastější gynekologické operace. V České republice, podobně jako v zemích EU, bylo provedeno také nejvíce urologických operací. Dále byly prováděny chirurgické, gynekologické a další operace. Obrázek s grafy číslo 2 přináší

proporcionální počty robotických operací dle odborností v posledních 5 letech.

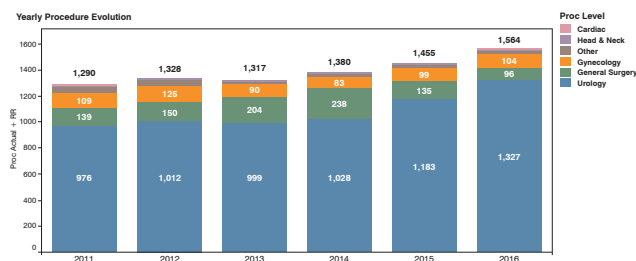
Jen pro připomenutí, robotické centrum FN HK bylo instalováno v prosinci 2015 a v lednu 2016 byly provedeny první operace. Na rok 2016 bylo naplánováno 90 radikálních prostatektomií, 20 resekcí rekta a 20 radikálních hysterektomií. S velkým nasazením a překonáním těžkých začátků byl nakonec plán víceméně splněn. Bylo provedeno 96 radikálních prostatektomií, 8 resekcí rekta a 13 radikálních hysterektomií. Podobné počty operací byly provedeny v robotických centrech Nemocnice Na Homolce a Nový Jičín. Daleko více robotických operací bylo provedeno ve FN Olomouc, UVN Praha, Nemocnici Ústí nad Labem a v nemocnici VAMED v Mostišti. Více lze nalézt v tabulkách a grafech 1 a 2.

Větší počet robotických operací ve FN HK byl naplánován na rok 2017. V plánu bylo provedení 190 radikálních prostatektomií, 40 hysterektomií a 30 resekcí rekta. K rozvoji v dalších indikacích brání omezení zdravotních pojišťoven při hrazení dalších výkonů. Ty se musí individuálně domluvit a to je velmi náročné. Pro splnění tohoto cíle byla uskutečněna řada podpůrných kroků. Za urologickou kliniku byli vyškoleni další operatři. V současné době mají certifikát umožňující provádět robotické operace 4 lékaři (tzv. konzoloví chirurgové). Chirurgická klinika provedla re-start robotiky a byli vyškoleni 2 noví chirurgové a naplánovaný program se začal pozitivně rozvíjet. Byl také vyškolen druhý robotický chirurg z gynekologické kliniky. Podobně byly vyškolené také nové perioperační sestry i sanitáři. Do konce října bylo provedeno 163 radikálních prostatektomií, 29 resekcí rekta a 30 hysterektomií. Podle všeho se podaří naplánované počty operací splnit. Na listopad 2017 byla plánovaná také první parciální nefrektomie (resekce ledviny) pro nádor. Tuto druhou indikaci plánujeme zařadit do portfolia urologických robotických výkonů. První výsledky robotických operací z našeho centra byly publikovány v odborném recenzovaném časopisu Urologie pro praxi. Dále byly výsledky prezentovány na Výroční konferenci České urologické společnosti, Evropském kongresu robotické chirurgie a v řadě dalších odborných sympoziích. Ještě více ambicióznější je plán na počet robotických operací na rok 2018. Asi největším posunem bude plánované zahájení kardiologického robotického programu. Proto již koncem roku 2017 začala příprava k zahájení tohoto programu operatery z kardiologie.

Pro další rozšíření robotického programu FN HK byla také provedena řada úprav na Centrálních operačních sálech FN HK. Cílem je vytvořit samostatný robotický operační sál. Vzhledem k maximálnímu využití všech 9 operačních sálů umístěných v Chirurgickém pavilonu Akademie Bedrny je a bude toto velmi složité. Výrazné zlepšení přinese až zásadní rekonstrukce chirurgických oborů v projektu tzv. „Nový Bedrna“. Ta bude, ale za mnoho let.

Patrně nejsložitější a nejpálčivějším bodem je vyjednávání o úhradách se zdravotními pojišťovnami. Opatrný přístup plátců zdravotní péče je jistě pochopitelný a správný. Na dru-

Vývoj robotických výkonů ČR
(odhad 2016: 1,620 výkonů = 11% růst)

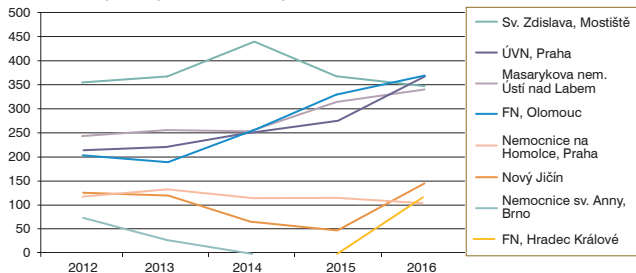

Obrázek 2. Počty robotických výkonů

Tabulka 1: Výkony v robotických centrech ČR 2005–2016

	2005–2010	2011–2014	2015	2016	Celkem
Nemocnice sv. Zdislavy, Mostiště	839	1 482	366	347	3 034
Ústřední vojenská nemocnice, Praha	939	895	275	365	2 474
Masarykova nemocnice, Ústí n. L.	558	1 007	316	337	2 218
Fakultní nemocnice, Olomouc	265	847	331	369	1 812
Nemocnice na Homolce, Praha	740	488	118	105	1 451
Nemocnice Nový Jičín	128	412	49	145	734
Nemocnice sv. Anny, Brno	389	184			573
Fakultní nemocnice Hradec Králové				116	116
Celkem	3 858	5 315	1 455	1 784	12 412

Graf 1: Výkony v robotických centrech ČR 2012–2016

hou stranu je vhodné zdůraznit, že výhody robotické chirurgie byly opakovaně jasně prokázány. Dalším důležitým faktem je, že například cena za robotickou radikální prostatektomii je 2–3 x nižší než například cena za léčbu nádoru prostaty protonovým ozářením. Tato metoda spočívající v ozáření protony v léčba karcinomu prostaty navíc není doporučována ani urologickými ani onkologickými doporučenými postupy (českými ani evropskými).

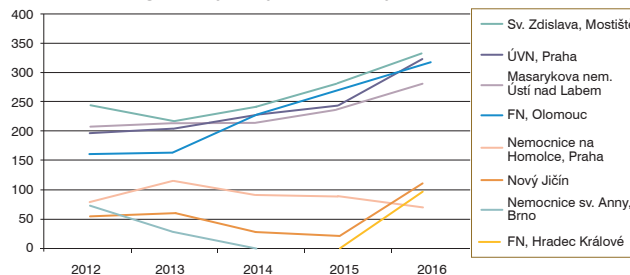
Co bude zásadně nového v robotické chirurgii není zcela jasné. Již několik let avizovaný konkurenční robotický systém od jiných renomovaných výrobců zdravotní techniky nebo nejvyspělejších technologických firem se opět odkládá. Uvidíme v příštím roce. Výrobce současného systému prezentoval operační stůl softwarově spojený s robotickým systémem a některé nové operační nástroje. Byl prezentován zjednodušený a tím i cenově dostupnější systém X v některých západních zemích. Na obrázcích 3 a 4 je vidět systém daVinci X. Pro srovnání je na obrázku 1 současný nejmodernější systém Xi, který je také v našem centru FN HK.

Na závěr je vhodné uvést, že robotické operace provedené v našem centru potvrzují velmi dobré výsledky a výhody tohoto přístupu, které byly publikovány zahraničními nebo

Tabulka 2. Urologické výkony v robotických centrech 2005–2016

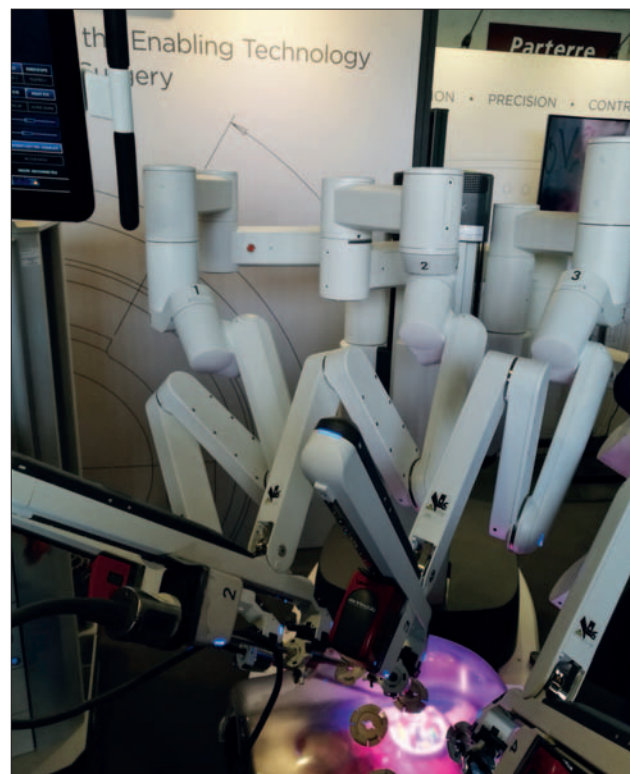
	2005–2010	2011–2014	2015	2016	Celkem
Ústřední vojenská nemocnice, Praha	769	818	243	322	2 152
Nemocnice sv. Zdislavy, Mostiště	596	930	282	334	2 142
Masarykova nemocnice, Ústí n. L.	434	851	238	281	1 804
Fakultní nemocnice, Olomouc	196	724	270	313	1 503
Nemocnice na Homolce, Praha	333	357	88	70	848
Nemocnice sv. Anny, Brno	195	166			361
Nemocnice Nový Jičín	26	169	19	110	324
Fakultní nemocnice Hradec Králové				96	96
Celkem	2 549	4 015	1 140	1 526	9 230

Graf 2: Urologické výkony v robotických centrech 2012–2016

českými centry. Jedná se o náročné operace a je třeba uvést, že se také vyskytly komplikace. Jejich incidence je výrazně nižší než u otevřeného nebo laparoskopického přístupu. Výrazně se zkrátila doba hospitalizace a nutná rekonvalescence. Předběžné onkologické výsledky jsou také velmi nadějné. Podrobnější onkologické výsledky je nutné hodnotit až po více letech.

doc. MUDr. M. Brodák, Urologická klinika FN HK

Obrázek 3 – robotický systém X

Aktuality z Ministerstva zdravotnictví

Volební výsledek a první vyjednávání kolem navodily poněkud neočekávanou situaci, kdy nelze sestavit jakoukoliv smysluplnou koalici s většinovou podporou. To vede k různým náhradním řešením, z nichž nejčastěji skloňovaným je menšinová vláda s podporou či dokonce bez podpory sněmovny. Pokud nastane scénář jednobarevné vlády, i přes omezenou podporu, může být exekutivní funkce ministerstva jednodušší vzhledem k snazší komunikaci s jednotlivými resorty, avšak legislativní role díky rozložení v poslanecké sněmovně naopak výrazně ztížena.

Uvnitř resortu zdravotnictví v současné době rezonují dvě hlavní témata: elektronizace a dostupnost nákladné biologické léčby.

O tom, zdali je české zdravotnictví pro pacienty zdarma, jak je možno dovozovat z ústavy nebo nikoliv se příliš veřejně nemluvilo. V současnosti se však opakovaně diskutují případy pacientů většinou s negativní prognózou, kteří nezískali zpravidla nejdražší léčbu, protože ji pojišťovna odmítla uhradit s odůvodněním existence alternativní levnější léčby. Každému, kdo takto bude postižen, se jistě podobné odůvodnění líbit nebude. Je však zcela zřejmé, že v řadě případů je vynakládání obrovských prostředků za limitovaný účinek neefektivní a pro systém, který vynakládá na zdravotnictví mezi 7,0–7,5 % HDP prostě neufinancovatelné. Je pravdou, že v současnosti je „Černý Petr“ v rukou pojišťoven v podobě paragrafu 16, kdy pojišťovna rozhoduje, jestli ano či ne. Pojišťovny logicky usilují o zrušení tohoto paragrafu, aby byla nastavena jasná pravidla, kdo je oprávněn čerpat a kdo indikaci nesplňuje. Tento přístup je však nepřijatelným politikem, kdy by jasně vznikla skupina osob, která na určitý typ péče nemá nárok, a to je zcela politicky nepřijatelné. Je nutné si uvědomit, že i u preparátů s vysokou účinností nemůžeme z ekonomických důvodů garantovat péči všem, ale stanovujeme určité priority. Klasickým příkladem je nová terapie virové hepatitidy C, kdy bychom chtěli vyléčit všechny nakažené, avšak těch je přibližně 40 000 a při průměrných nákladech 1 milion korun se jedná o 40 miliard. To je částka mimo jakoukoliv realitu.

Druhým demonizovaným tématem je elektronizace zdravotnictví. Domnívám se, že v 21. století je elektronizace zcela běžným a logickým trendem, elektronický recept nevyjímá. Současná hysterická kampaň, koordinovaná ČLK i ČLS však zasluhuje pozornost. Jsou v pozadí snahy chránit lékaře před „zátěží“, likvidace „baťůžků“ nebo něco jiného? Obava z ohrožení péče je jistě zástupná. Pokud by z nepochopitelných důvodů systém, který je otestován na odpovídající zátěž zkolaboval, vydávání receptů by se vrátilo do původní papírové podoby a nic tak dramatického by se nestalo. Rovněž argumentace, že odejde spousta lékařů, a tak se zvýší nedostupnost péče, není

racionálně odůvodněna. Lékaři musí nahlásit ukončení praxe dva měsíce předem na krajské úřady a podle těchto čísel jsme pod každoroční prostou reprodukční fluktuací. Jistě systém elektronických receptů má daleko k dokonalosti a minulé vedení ministerstva nezabezpečilo odpovídající legislativu, aby bylo možno využívat všechny původně deklarované utility, to však nebrání jistě tomu, aby se systém v režimu tolerance k hříšníkům zavedl už nyní.

R. Prymula

HUMOR LÉČÍ...

MOHLA BY MI ODEJÍT CUKROVKA JAKO PANU PREZIDENTOVI ?

LÉKAŘSKÝ SLIB ? ANO, ALE NĚKDE V ZAHRANIČÍ A ZA VÍC!

autor Lubomír Lichý
www.lichy-kresby.cz

Leon Dlačov – Okolo Hradce v bílém plášti

OBTÍŽNÁ ANAMNÉZA

Pohlavní choroby, zvláště kapavka, bývaly před sulfonamidy a antibiotiky značně rozšířeny i u vojáků. Když přišel postižený na ošetřovnu, musel lékař vyplňovat i „Záznam o zdroji nákazy“.

„To je nařízeno, musí se to udělat, ale já se na to dívám směšně. On ti takový voják řekne akorát, že to bylo u Edenu, že měla velký prsa a růžový kalhotky, víc z něho nedostaneš.“

Péče o zdraví v Salonu republiky

ČÁST 4. PUBLIKACE VELKÁ VIZITA!...V HRADCI KRÁLOVÉ ZA PRVNÍ REPUBLIKY

Publikaci Velká vizita vydalo Muzeum východních Čech v Hradci Králové nejen jako doprovodnou publikaci ke stejnojmenné výstavě, ale také jako knihu pro odbornou a laickou veřejnost, která přibližuje oblast zdravotnictví a sociální péče v Hradci Králové v meziválečném období.

Texty @ Pavla Koritenská, 2017 ■ Editor a jazykový korektor @ Iveta Juranová ■ Recenze @ Mgr. Jana Kostincová, PhD., Mgr. Zdeňka Kulhavá ■ Překlad resumé @ Nauč se s.r.o. ■ Grafická úprava FiftyFifty kreativní agentura s.r.o. ■ Foto @ Miroslav Beneš, Petra Kopecká ■ Historické fotografie @ Muzeum východních Čech v Hradci Králové, Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského v Praze, soukromé sbírky ■ První vydání ■ @ 2017 Muzeum východních Čech v Hradci Králové ■ ISBN 978-80-87686-13-3

Publikace představuje čtenářům v pěti kapitolách rozkvět města na poli zdravotnictví, lékařské péče a oblasti sociálně zdravotní péče. Časové období se soustřeďuje především na rozvoj královéhradeckého zdravotnictví a sociální péče v období let 1918 až 1938, u některých kapitol s časovým přesahem i do čtyřicátých let. Publikace přináší i řadu fotografií ze Sbírký Muzea východních Čech v Hradci Králové, Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského v Praze a soukromých sbírek, které dosud nebyly publikovány. Prostřednictvím fotografií předmětů z oblasti domácí péče o zdraví, učebních pomůcek, tištěných zdravotních rádců, reklamních letáků a dalších tiskovin se práce snaží přiblížit péči o zdraví období první republiky.

KAPITOLA PRVNÍ – ZDRAVOTNICKÁ VÝSTAVA

Unikátní akce, kterou uspořádalo město Hradec Králové v roce 1925 jako *První výstavu zdravotnictví a hygieny*, byla první svého druhu v mladé Československé republice a stala se výstavou šířící osvětu na poli zdravotnictví. Upozornila zejména na úspěchy Hradce Králové v této oblasti, představila nové instituce a zdůraznila potřebu kvalitní lékařské a sociální péče. Patronát nad královéhradeckou výstavou převzalo Ministerstvo zdravotnictví a tělesné výchovy ČSR jako nejvyšší zdravotní instance. O významu akce svědčí i fakt, že v čele výstavního výboru stál starosta města Hradce Králové JUDr. František Ulrich. Byl vydán speciální *Průvodce výstavou* a publikace *Zdravotní výstava v Hradci Králové*. Podrobné informace při-

nášel i místní tisk (Kraj královéhradecký, Osvěta lidu). Během výstavy probíhaly ve všech prostorách po městě určených pro účely výstavy tzv. zdravotní sjezdy: Význam této jedinečné události rozhodně překročil hranice města.

KAPITOLA DRUHÁ – LÉKAŘSKÁ PÉČE V HRADCI KRÁLOVÉ

Tato kapitola se věnuje nemocniční péči o pacienty v Hradci Králové. V letech 1926 až 1928 vyrostla na levém břehu Labe nová moderní Okresní všeobecná veřejná nemocnice, která patřila v období první republiky k předním léčebným ústavům v celé ČSR. Primáriáty vedli přední odborníci a vynikající lékaři. Nemocnice se postupně rozrůstala, modernizovala a stala se centrem výzkumu. Stoupal počet lůžek v nemocnici a zároveň počet ošetřených pacientů. Do konce třicátých let se podařilo vybudovat nová odborná oddělení, rozšířit hospodářské zázemí nemocnice, postavit ubytovací domy pro lékaře a personál. Přes obtížnou společenskou situaci a vypuknutí druhé světové války se až na výjimky podařilo prvorepublikové plány rozšiřování nemocnice téměř dokončit.

Budova původní tzv. staré nemocnice se v roce 1929 přeměnila v Masarykův okresní chorobinec a tomuto účelu sloužila až do roku 1940.

KAPITOLA TŘETÍ – SOCIÁLNĚ ZDRAVOTNÍ PÉČE V HRADCI KRÁLOVÉ

Oblast sociální a sociálně zdravotní péče v Hradci Králové, která se především po roce 1918 dočkala velkého rozkvětu, nebyla v tomto rozsahu dosud publikována. Město v součinnosti s královéhradeckým okresem podporovalo vznik nových institucí. V roce 1919 začal ve městě fungovat *Československý Červený kříž* a *Masarykova liga proti tuberkulóze*. Ve své činnosti pokračovala *Okresní péče o mládež*, v roce 1921 byl zřízen *Okresní lidový ústav sociálně zdravotní péče*. Léčebné a výchovné činnosti se věnoval Ústav pro hluchoněmé děti a Chlapecká výchovna. Ve městě fungovala celá řada dalších institucí např.: Ve městě působila také Okresní nemocniční pojišťovna s ambulancí, úřadovny měly ve městě i další pojišťovny.

KAPITOLA ČTVRTÁ – VZDĚLÁVÁNÍ V OBORECH OŠETŘOVATELSTVÍ A SOCIÁLNÍ PÉČE

Ošetřovatelská škola v Hradci Králové byla vybudována díky kongregací Šedých sester III. řádu sv. Františka v roce 1937. Mohly se zde vzdělávat řádové sestry i civilní uchazečky. Škola vznikla také díky Okresní nemocnici, ve které budoucí diplomované sestry-ošetřovatelky absolvovaly praktický výcvik. V Odborné škole pro ženskou povolání mohly získávat potřebné vzdělání také budoucí sociální pracovnice.

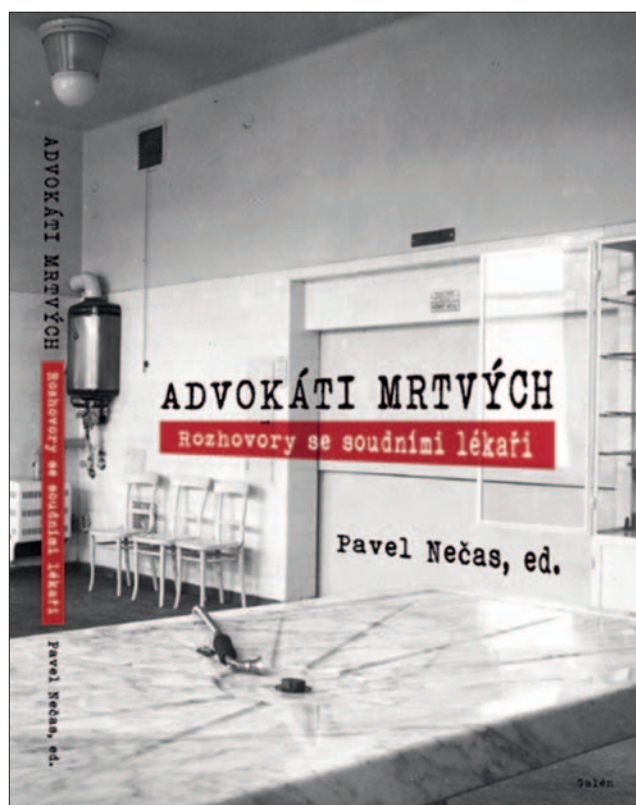
KAPITOLA PÁTÁ – ŠKOLA A LÉKAŘSKÁ PÉČE

Velký rozvoj v oblasti školního zdravotnictví nastal po roce 1918, kdy samostatné Československo zavedlo důslednou péči o zdraví školních dětí a kontrolu vhodného prostředí pro výuku ve školách. Také v Hradci Králové se konaly pravidelné zdravotní prohlídky žactva a studentstva. Byly zahájeny rovněž prohlídky předškolních dětí v královéhradeckých mateřských školách. Pravidelná péče o chrup školní mládeže, kterou zajišťoval školní zubní lékař, se začala prohlubovat v Hradci Králové ve třicátých letech 20. století. Důraz byl kladen také na výstavbu nových školních budov, které splňovaly podmínky pro kvalitní výuku. Zlepšovaly se i podmínky ubytování studujících ve městě. Sociálně zdravotní péče byla na školách všech stupňů v Hradci Králové na vysoké úrovni. Na hradeckých školách fungovaly nejružnější nadace, které se věnovaly zlepšení sociálního zázemí a zdravotnímu stavu dětí. Představen je i rozkvět školních výukových pomůcek z oboru tělovědy a zdravotní péče.

Vydání publikace bylo podpořeno Ministerstvem kultury České republiky z programu Podpora projektů zaměřených na poskytování standardizovaných služeb muzeí a galerií.

*PhDr. Pavla Koritenská,
Muzeum východních Čech v Hradci Králové*

NOVÁ KNIHA

Nakladatelství Galén v září 2017 vydalo knihu Advokáti mrtvých – Rozhovory se soudními lékaři, která byla vytvořena týmem z naší fakulty. Editorem svazku je dr. Pavel Nečas z Ústavu jazyků, spoluautorem doc. Petr Hejna z Ústavu soudního lékařství. Na vzniku knihy se dále podílely hradecké soudní lékařky dr. M. Ublová a dr. Š. Kuče-

rová. Do tvůrčího týmu také patří dnes již dr. T. Maruškin, dr. Z. Bonk a studentka P. Daňková. Dílo přináší rozhovory s 21 soudními lékaři z České a Slovenské republiky, za hradecké pracoviště hovoří dr. P. Lacina, dr. J. Hrubec, dr. J. Pleskot a doc. I. Dvořáčková. Kromě vlastních rozhovorů kniha obsahuje úvodní studie doc. Hejny, kde je představeno soudní lékařství jako obor, dr. Nečase, kde se podrobně popisuje postup při sestavování rozhovorů, a Mgr. Hlaváčka z Ústavu soudobých dějin Akademie věd České republiky, kde je podán výklad historiografických východisek. V knize se dále nachází záslužný rozsáhlý biografický slovník, poznámky pod čarou a medailony lékařů (autorem uvedených částí je doc. Hejna), jmenný rejstřík, textové přílohy a portréty významných soudních lékařů. Rozhovory se vyznačují tematickou pestrostí: některé jsou založeny na kazuistikách, jiné se věnují historii oboru a proměnám organizace zdravotnictví, některé aktuálním soudnělékařským otázkám, které jsou reflektovány současnými médii, například otázce (ne)nařizování zdravotních nebo soudních pitev. Ve všech rozhovorech se probírá cesta jednotlivých lékařů právě k soudnímu lékařství a také závažné psychologické téma, a to komunikace s pozůstalými. Kniha je pro hradeckou fakultu i nemocnici významná nejen vzpomínkami na hradecké soudní lékaře (doc. Beran, prof. Srch, prof. Knobloch), ale též na patology (prof. Fingerland, prof. Vortel, prof. Šteiner) a na události, které byly ovlivněny politickými změnami druhé půlky 20. století, zejména rokem 1968. Kniha Advokáti mrtvých představuje neveselý, ale významný příspěvek k poznání historie lékařství a hradecké nemocnice i Lékařské fakulty.

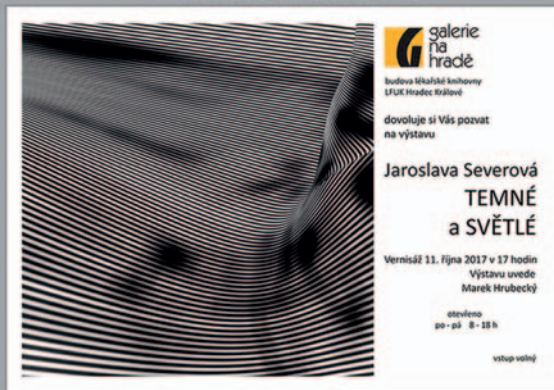
Mgr. Eva Schánělová, Ústav jazyků LF HK UK

Kam za kulturou:

<p>do 12. 1. 2018 17. 1.–19. 2. 2018 21. 2.–19. 3. 2018 21. 3.–23. 4. 2018</p>	<p>GALERIE NA HRADĚ V HRADCI KRÁLOVÉ Premiéra 2017 – výstava fotografií Petr Balíček – Obrazy, umělecké fotografie Katedra výtvarné kultury PdF UHK – Multimédia Vojtěch, Michl, Marbach – Umělecké fotografie, malba</p>
<p>do 28. 1. 2018 do 28. 1. 2018 1. 3. 2018–28. 5. 2018</p>	<p>GALERIE MODERNÍHO UMĚNÍ V HRADCI KRÁLOVÉ Květy touhy a zla – ze sbírek Galerie moderního umění v HK Jiří Kornatovský – Style Declarative Energie prvotní čáry – Gesto, rytmus, pohyb v současném českém umění</p>
<p>do 4. 3. 2018 do 29. 4. 2018 do 6. 5. 2018</p>	<p>VÝCHOČESKÉ MUZEUM V PARDUBICÍCH Poklady zbrojnic Obrazy Jana Exnara – expozice skla Čarokraj – fotografie Tomáše Kubelky</p>
<p>do 18. 2. 2018 dlouhodobá expozice dlouhodobá expozice</p>	<p>VÝCHOČESKÁ GALERIE V PARDUBICÍCH ETA: Umění (a) spotřebiče Jedno místo prázdné – české umění 2. poloviny 20. století Svítání v sadu – krajinomalba ze sbírek Východočeské galerie v Pardubicích</p>

Temné a světlé Jaroslavy Severové

JAROSLAVA SEVEROVÁ
GALERIE NA HRADĚ 11.10.- 13.11.2017
HRADEC KRÁLOVÉ

MILOŠ VOJÍŘ

Jaroslava Severová je výtvarnice a grafička, pedagožka Univerzity Hradec Králové, kde vede ateliér oboru Grafická tvorba – multimédia. Její výstava v Galerii Na Hradě je malým příkladem meziuniverzitní spolupráce. Expozice dostala název Temné a světlé a byla k vidění v Galerii na přelomu října a listopadu 2017.

Jaroslava Severová studovala na Akademii výtvarných umění v Praze v ateliéru prof. J. Horníka a V. Tittelbacha. V letech 1992–2007 působila jako pedagog na Institutu výtvarné tvorby Fakulty architektury ČVUT v Praze a v roce 1995 byla jmenována docentkou Akademie výtvarných umění v Praze. Na Univerzitě Hradec Králové působí od roku 2005. Je také nositelkou řady ocenění, např. Grafika roku v letech 2001, 2002, 2004, 2005 v soutěži Inter-Kontakt-Grafik a hl. město Praha. V roce 2009 získala prestižní Cenu Vladimíra Boudníka za osobitý a nepřehlédnutelný podíl na rozvoji soudobé české grafiky.

Docentka Jaroslava Severová se systematicky věnuje počítačové grafice. Její práce jsou obdivuhodně precizně zpracované, kompozičně a barevně vyvážené, které ve výsledku počítají i s obrazovým klamem. Její výstava v prostoru Galerie Na Hradě se stala výjimečným zážitkem, který navíc umocnilo samotné zahájení výstavy.

Úvodní slovo totiž pronesl Mgr. Marek Hrubecký, dramaturg Filharmonie Hradec Králové, jenž celou řeč pojal jako pohled hudebníka na výtvarné práce Jaroslavy Severové a vznikla tak velmi zajímavá úvaha, která zaujala všechny návštěvníky vernisáže. Na tomto místě si dovoluji ocitovat alespoň závěr:

„Úsilí o čistotu sebe sama i uměleckého díla, kritický přístup k vyprázdněnému tvarosloví, schopnost podívat se pod povrch, spojovat pro a proti, proměňovat protiklady v cosi pravého a vyššího, to vše vyústilo u Jaroslavy ve fascinující spojení dvou minulostí zvláště zpochybných prvků, totiž písma a objemu. Mám na mysli litery ztrácející se v náznaku objemů, přecházení jednoho do druhého a prolnutí obojího. V díle Jaroslavy se slovo stává tělem.“

Koncerty a výstavy představují vynětí z každodennosti. Nezapomeňte, prosím, že z diskuze o umění, z literární kritiky, vznikla kdysi kritika veřejných věcí. Tam se zrodila touha podřídit moc svévolného panovníka moci zákonů, mocnáře obklopeného kašpárky i feudála těžícího z moci majetkové a jiné. Jaký by byl svět, kdybychom naslouchali andělům, laskavým bytostem vidícím pod povrch věcí? Když přichází Jaroslava, já jako hudebník slyším šustění křidel a Vám výtvarníkům závidím, že na Vaší katedře smíte anděla zahlédnout pravidelně.“

-red-

FILHARMONIE HRADEC KRÁLOVÉ

... na prahu 40. sezóny

Vážení čtenáři časopisu SCAN,

rok 2017 se pomalu chýlí ke konci. A tak mám znovu příležitost oslovit Vás s koncertní nabídkou Filharmonie Hradec Králové.

V minulém čísle časopisu SCAN jsem Vám představil aktivity Filharmonie Hradec Králové v její jubilejní 40. koncertní sezóně

2017/2018 a konkrétní seznam jednotlivých koncertů v sále Filharmonie Hradec Králové do konce roku 2017. Proto budu nyní pokračovat výčtem koncertů do konce března roku 2018.

Jsem také velmi rád, po 10 letech úporné snahy budou konečně v sále FHK instalovány nové MISTROVSKÉ VARHANY, které budou svojí dispozicí druhé největší „světské“ varhany v České

republice. Nástroj bude mít 3 manuály, 54 znějících rejstříků a 3 427 píšťal. Největší píšťala má délku 560 cm, nejmenší píšťala má délku 12 mm. Tyto MISTROVSKÉ VARHANY jsou svou koncepcí zcela unikátní a zůstanou jako osvětlený trvalý odkaz pro příští generace vnímavých posluchačů a výborných varhaníků.

Filharmonie bude mít možnost tak významně obohatit svoji koncertní nabídku. A první oficiální ryze varhanní koncert se uskuteční v sále Filharmonie Hradec Králové 15. 3. 2018.

Jak jsem již uvedl, jsou kromě abonentních řad v nabídce Filharmonie Hradec Králové také mimořádné koncerty. Ty jsou přidávány i v průběhu sezóny.

Vstupenky na mimořádné koncerty je možné zakoupit průběžně, jak jsou do předprodeje zařazeny, prodej probíhá přes portál www.hkpoint.cz. Jakékoliv informace je možné také získat na níže uvedených kontaktech.

Filharmonie Hradec Králové o.p.s.

Eliščino nábřeží 777, 500 03 Hradec Králové, Czech Republic

tel.: 495 211 375, 495 211 491, 495 221 901

e-mail: fhk@fhk.cz, www.fhk.cz

Mnoho krásných chvil s hudbou Vám přeje

Ing. Luboš Janhuba

předseda správní rady Filharmonie Hradec Králové

SEZNAM KONCERTŮ V SÁLE FILHARMONIE HRADEC KRÁLOVÉ

Úterý 2. 1. 2018 19:00 hod.

Abonentní řada ZELENÁ **F. Hervé, H. Meilhac, A. Millaud - Mam'zelle Nitouche**

Vaudeville – opereta, Divadlo F. X. Šaldy Liberec, Oldřich Kríž – režie

Čtvrtek 11. 1. 2018 19:30 hod.

Mimořádný koncert **Operní gala**

Charpentier, Verdi, Puccini, Rimskij-Korsakov, J. Strauss ml.

Marína Vyskvorkina soprán, Filharmonie Hradec Králové, István Dénes – dirigent

Čtvrtek 18. 1. 2018 19:30 hod.

Abonentní řada BÍLÁ **Ludwig van Beethoven** – Symfonie č. 4 B dur op. 60, **Johannes Brahms** – Klavírní koncert č. 2 B dur op. 83

Jan Bartoš klavír, Filharmonie Hradec Králové, Andreas Sebastian Weiser – dirigent

Úterý 23. 1. 2018 19:30 hod.

Abonentní řada MODRÁ **Vesna**

Slovanský folklor s klasikou, jazz s world music v písních frontmanky Patricie v aranžích Dominika Svobody.

Kapela Vesna, Filharmonie Hradec Králové, Dan Kalousek – dirigent

Sobota 27. 1. 2018 16:00 hod.
 Abonentní řada ORANŽOVÁ **Respighiho Ptáci, Pěta a vlk od Prokofjeva**
 Miroslav Táborský vypravěč, Lukáš Hurník moderátor
 Filharmonie Hradec Králové, Andreas Sebastian Weiser – dirigent

Čtvrtek 1. 2. 2018 19:30 hod.
 Abonentní řada ŽLUTÁ **Záhada hudebních portrétů**
 Modest Petrovič Musorgskij (úpr. Nikolaj Rimskij-Korsakov) – Noc na Lysé hoře, fantazie pro orchestr
 Sergej Rachmaninov – Klavírní koncert č. 2 c moll op. 18, Edward Elgar – Variace na vlastní téma op. 36 – „Enigma“ (1898–9)
 Ivo Kahánek klavír, Filharmonie Hradec Králové – Petr Altrichter dirigent

Čtvrtek 8. 2. 2018 19:30 hod.
Mimořádný koncert
 Robert Schumann – Manfred, předehra pro orchestr podle G. G. Byrona op. 115
 Bedřich Smetana – Šárka, z cyklu symfonických básní Má vlast,
 Petr Iljič Čajkovskij – Symfonie č. 5 e moll op. 64
 Filharmonie Hradec Králové, dirigují studenti Zürcher Hochschule der Künste

Úterý 13. 2. 2018 19:30 hod.
 Abonentní řada MODRÁ **Ježek, Gershwin, Miller, Monti ad.**
 Pražské saxofonové kvarteto: Felix Slováček jr. – soprán saxofon, zpěv, Tomáš Hustoles – altsaxofon,
 Jaroslav Hustoles – tenorsaxofon, Aleš Hustoles – barytonsaxofon
 Filharmonie Hradec Králové, Misha Roháč – dirigent

Úterý 27. 2. 2018 19:30 hod.
 Mimořádný koncert **Sborový koncert**
 John Tavener – Svatý (Svyati) pro smíšený sbor a violoncello
 Leoš Janáček – Otče náš pro tenor, smíšený sbor, harfu a varhany JW IV/29
 Eric Whitacre – Průtrž mračen (Cloudburst) pro smíšený sbor, bicí a klavír (1995)
 Leonard Bernstein – Chichesterské žalmy (Chichester Psalms) pro smíšený sbor, chlapecké sólo, varhany,
 bicí nástroje a harfu (1965)
 Pražský filharmonický sbor, Lukáš Vasilek sbormistr

Čtvrtek 1. 3. 2018 19:30 hod.
 Abonentní řada BILÁ **Sebevědomě a v tanci**
 Bedřich Smetana – České tance (výběr), Klement Slavický – Moravské taneční fantazie, Antonín Dvořák –
 Symfonie č. 6 D dur op. 60
 Filharmonie Hradec Králové, Petr Vronský – dirigent

Pátek 2. 3. 2018 19:00 hod.
 Abonentní řada ČERVENÁ **Giuseppe Verdi – Trubadúr**
 Opera, Jihočeské divadlo, Tomáš Studený – režie

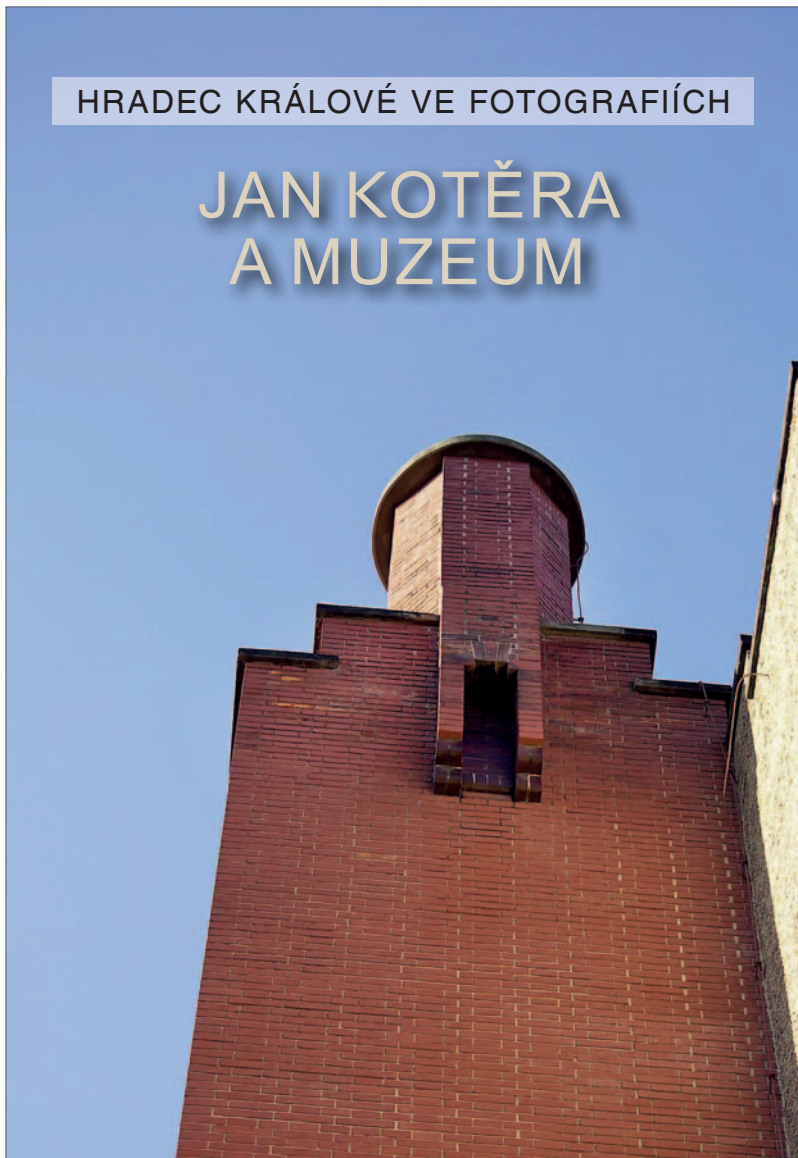
Čtvrtek 8. 3. 2018 19:00 hod.
 Abonentní řada ZELENÁ **Hledám děvče na boogie woogie**
 Revuální opereta. Retro osvěžení ve stylu Melody Makers Ondřeje Havelky či Blue Star Václava Marka.
 Moravské divadlo Olomouc, Dagmar Hlubková – režie
 Čtvrtek 15. 3. 2018 19:30 hod. a pátek 16. 3. 2018 19:30 hod. (mimořádný koncert)

Abonentní řada ŽLUTÁ **Varhanní symfonie**
 Georg Friedrich Händel – Varhanní koncert č. 1 g moll
 Francis Poulenc – Koncert pro varhany, smyčce a tympány g moll
 Camille Saint-Saëns – Symfonie č. 3 c moll op. 78 – „Varhanní“
 Aleš Bárta varhany (Saint-Saëns), Michal Novenko varhany (Händel), Václav Uhlíř varhany (Poulenc)
 Filharmonie Hradec Králové, Andreas Sebastian Weiser – dirigent

Čtvrtek 22. 3. 2018 19:30 hod.
 Abonentní řada BILÁ **Bel canto v chrámu**
 Giuseppe Verdi – Requiem, zádušní mše pro sóla, sbor a orchestr (výběr), Gioachino Rossini – Stabat Mater
 (2. verze, 1841–42), sólisté v jednání
 Pražský filharmonický sbor, Lukáš Vasilek – sbormistr, Filharmonie Hradec Králové

Středa 28. 3. 2018 19:30 hod.
 Abonentní řada MODRÁ **Svítání ve filharmonii**
 Brněnské folkrockové Svítání se svými hosty v symfonické verzi svého nejnovějšího alba „Setkání s andělem“.
 Hudební skupina Svítání, Filharmonie Hradec Králové, Zdeněk Klauza dirigent

HRADEC KRÁLOVÉ VE FOTOGRAFIÍCH

JAN KOTĚRA
A MUZEUM

Osmiúhelníkový komín, pohled ze dvora muzea

SUTERÉN BUDOVY

Zajímavou částí muzea je jeho suterén, který měl od začátku plnit funkci provozního a technického zázemí. V suterénu se nalézaly i místnosti pro technologické sbírky a zámečnické, truhlářské a cizelérské dílny řemeslných kurzů, které muzeum pořádalo.

Prostor skladiště beden proti schodišti, stav po rekonstrukci, po 2003

Vstupní částí je vestibul, který je v tomto poschodí zkrácen o jednu třetinu ve prospěch skladových prostor. Přímo proti schodišti se nacházelo skladiště beden a motoru a navíc zde mělo být umístěno centrální prachové zařízení – vysavač. Přestože se poptávkového řízení účastnilo poměrně hodně firem, včetně zahraničních, neexistuje žádný doklad o tom, zda byl vysavač nainstalován. Chodba napravo od vstupní části (severní křídlo) spolu s přílehlými místnostmi patřila výše zmíněným dílnám a na ni navazoval výklenek šatny a dílenský dvůr. Z mírně vyvýšené podesty vestibulu bylo možno dojít ke kotelně, nejníže zahlobené místnosti budovy, jejíž součástí bylo centrální topení se samostatně přiznaným osmiúhelníkovým komínem, dále k místnosti topiče, bytu portýra, umývárny a toaletám.

Pro uložení kamenných artefaktů, získaných především při hloubení základů tehdejších královéhradeckých novostaveb, navrhl architekt Jan Kotěra v suterénu budovy místnost dělenou sloupy – lapidárium, které mělo sloužit pro instalaci a uložení sbírek z kamene, keramiky a sádry. Jeho hrubá stavba byla dokončena na jaře roku 1911, kamenné sbírky historického i průmyslového muzea sem byly přestěhovány v roce 1913. Byla zde také umístěna kampanologická sbírka sádrových kopií a odlitků částí zvonů rekvírovaných za první světové války pro válečný průmysl. Součástí této sbírky byly také sádrové kopie křtitelnic zabraných pro stejné válečné účely. Některé kamenné artefakty se staly nedílnou součástí interiéru lapidária, neboť architekt Kotěra s nimi počítal už v projektu. Jedná se napří-

klad o zabudovaný portál z domu na Velkém náměstí z roku 1565 nebo kamenné renesanční náhrobky. Ostatní předměty byly volně rozloženy podél stěn, na podlaze a na dřevěných podstavcích.

V lapidáriu bylo použito klenebního systému s klenu-
tými pasy a segmentovými klenbami. Strop lapidária se

Lapidárium muzea, stav po rekonstrukci, po 2003

Vstupní schodiště lapidária

mírně svažuje směrem k zadní části, neboť nad ním se nachází amfiteatrálně koncipovaný přednáškový sál, jehož sklon podlahy lapidárium kopíruje. Denní světlo do těchto suterénních prostor přivádějí anglické dvorky – šachty zahloubené podél pláště muzea. Zároveň jsou účinným opatřením proti vnikání vody do zdiva a podporují i vydýchávání vlhkosti ze zdiva ven. Stejnému účelu napomáhá i vrstva nepropustného jílu pod stavbou muzea (prostor řečiště Labe zasypaného před výstavbou pevnostního opevnění). „Nejnáchylnější k vniknutí vody byla dle Kotěry kotelna, a proto navrhl řadu opatření, jak tomu zamezit. Patřilo mezi ně podložení dlažby betonovou vrstvou pod celým půdorysem stavby, propojení cirkulačními kanály s lapidáriem až do kotelny, vytvoření izolačního kanálu kolem zdiva a kanálu položeného nad nejvyšším stavem vody, tímto kanálem by bylo možné vodu odvádět.“ (Ladislav Zikmund Lender, Jiří Zikmund, *Budova muzea v Hradci Králové 1909–1913*, Hradec Králové, 2013, s. 80)

V tomto suterénním prostoru se jako v jediné části interiéru opakuje střídání česané omítky a glazovaného cihlového zdiva (výrobce Josef Tomášek z Vysokého Mýta), kterého Kotěra využívá na venkovním plášti celé budovy. Budova mající v exteriéru odlišný výraz od architektonického řešení, jež bylo do té doby běžně používáno, tímto způsobem přenáší stejný ráz i do interiéru budovy. V dalších podlažích se už ale neopakuje.

PhDr. Markéta Pražáková
Foto: Miroslav Beneš
Muzeum východních Čech v HK

Kontrast režných cihel a česané omítky na sloupu v lapidáriu

Výklenek s vyraženými značkami dodavatelské firmy Josefa Tomáška z Vysokého Mýta

doc. MUDr. Jiří Bittner, CSc. (16. 4. 1930–16. 10. 2017)

Českou stomatologii postihla velká ztráta v podobě úmrtí doc. MUDr. Jiřího Bittnera, CSc., emeritního přednosty Stomatologické kliniky LF UK a FN v Hradci Králové a proděkana naší lékařské fakulty, který zemřel 16. října 2017 ve věku 87 let.

Doc. Bittner se narodil v Bystrém u Poličky, vyrůstal a studoval v Praze. „Umístěnku“ však dostal do Dvora Králové nad Labem, kde se během dvou let svého působení stal okresním stomatologem. Na výzvu tehdejšího přednosty královéhradecké stomatologické kliniky L. Sazamy začal pracovat v r. 1959 v Hradci Králové, do něhož posléze s rodinou natrvalo přesídlil. V r. 1965 obhájil kandidátskou práci, habilitoval v r. 1969, docentura mu však byla přiznána v důsledku jeho kritických postojů k tehdejšímu společenskému dění až po jedenácti letech. Na dobu sedmi let se stal prvním „polistopadovým“ přednostou stomatologické kliniky, celkem osm let byl proděkanem a LF UK v Hradci Králové.

Po celý svůj profesní život zahrnující téměř 60 let se věnoval stomatologii, v jejíž vybraných odvětvích, zejména ve fixní protetice a gnatologii se stal se všeobecně uznávanou kapacitou. Velkou výhodou mu v tomto ohledu skýtalo jeho výtvarné nadání. Kromě několika desítek původních odborných prací sepsal a ilustroval třicetku monografií, učebnic a skript. Mnohé tituly představovaly první domácí ucelené informace o dané problematice. Stal se ve svém oboru autoritou, k níž se dodnes hlásí mnoho jeho žáků z České a Slovenské republiky. Po více než čtvrt století byl aktivním členem České stomatologické společnosti, předsedou její protetiké sekce, byl jmenován jejím čestným členem. Řadu let byl hlavním redaktorem časopisu Praktické zubní lékařství, dlouhou dobu byl i členem redakční rady SCANu. Stal se nositelem titulu Osobnost české stomatologie, dostalo se mu i mnoha dalších akademických a odborných poct. Jeho výuka byla vždy precizní jak po stránce obsahové, tak po stránce formální. Odmítal používat profesní slang, tvořil české názvosloví pro u nás dosud nepoužívané třídy mate-

riálů, pracovní postupy a úkony. Svůj výklad provázal – díky svému mimořádnému výtvarnému nadání – dokonalými nákresey. Byl laskavým a mírným examinatorem, objektivním a chápavým přednostou, který stál v čele kliniky v těžkých dobách chaotické privatizace zdravotnictví, spojených s odchodem většiny zkušených klinických pracovníků do vlastních praxí.

Doc. Bittner byl ženatý, měl 2 syny, z nichž jeden předčasně zemřel v důsledku nevléčitelné choroby, což zdravotně poznamenalo zejména jeho manželku, již pak byl do konce jejího života největší oporou. Jeho životními láskami a snad i útechou v těžkých okamžicích byly vedle práce a rodiny s řadou vnoučat a pravnoučat jeho ušlechtilé záliby, zejména moderní jazzová hudba a snad ještě více moderní výtvarné umění, zejména české, jejichž byl velkým obdivovatelem a propagátorem. S láskou vždy vzpomínal na svoje již nežijící učitele a nejbližší spolupracovníky.

V posledních letech života jej začalo zrazovat zdraví. Bojoval statečně s řadou vážných chorob, které jej postupně ochuzovaly o možnosti plného kontaktu s okolním světem, na který byl zvyklý. O svých neduzích se však vyjadřoval rezervovaně a s nadhledem. Stěžoval-li si, pak vždy jen velmi decentně. Vítal přítom vřídlně každého, kdo mu přinášel zprávy o odborném a kulturním dění kolem nás, jehož už se sám účastnit nemohl.

Doc. MUDr. J. Bittner, CSc., se stal všeobecně respektovanou osobností a jedním ze zakladatelů moderní české stomatologie, na dlouhou dobu její skutečnou žijící legendou. Ve chvílích, kdy právě neplnil roli uctívaného lékaře, učitele, examinatora, předsedy odborné společnosti, oponenta či proděkana, zvláště když se ocitnul ve společenství lidí podobného smýšlení a zálib, byl člověkem velice přátelským a společenským, který nepohrdnul žádnou dobrou zábavou. Vždy však zůstával člověkem vybraného, noblesního charakteru a chování. Čest jeho památce!

Spolupracovníci ze Stomatologické kliniky LF UK a FN v Hradci Králové

HISTORIE MEDICÍNY VE FILATELII (35)

Z archivu M. Vostatka

V tomto čísle Scanu se naposledy setkáváme s rubrikou Historie medicíny ve filatelii, která zde vycházela po téměř 9 let. Shrňme-li: na známkách 16 zemí, vydaných mezi lety 1924 až 2016, jsme se seznámili s celkem 47 osobnostmi mnoha oborů medicíny, chronologicky od historicky prvního lékaře – Řeka Hippokrata (460–377 př. n. l.) po autora preparátu pro léčbu

AIDS – Čecha Antonína Holého (1936–2012). Věříme, že do souboru našich medicínských ználostí patří i trocha historie!

A na závěr poněkud nevázně: do historie filatelie se nesmrtně zapsali i Češi, a sice vynálezem kulaté známky. A kdo ji vynalezl? No přeci všeměl Jára Cimrman! Známkou vydala Česká pošta v roce 2014. *M. Vostatek, I. Šteiner*

MUDr. Vladimír Mašín, Ph.D.

- Narozen v roce 1974 v Jablonci nad Nisou.
- V roce 1999 absolvoval studium všeobecného lékařství na zdejší fakultě,

v roce 2007 pak úspěšně ukončil doktorské studium v oboru Lékařská biofyzika.

- Od roku 1999 pracuje na Ústavu lékařské biofyziky naší fakulty, ve svojí výzkumné práci se specializuje na matematické popisy životních funkcí a léčebných metod.
- Díky svojí práci na zdejší fakultě také získal nemalé zkušenosti s napravováním neduhů výpočetní techniky.
- Fotografii se věnuje již více než 30 let, z klasické techniky postupně přešel na digitální fotografii, ale stále se věnuje stejným tématům – krajině, živé přírodě, architektuře a portrétní fotografii. Kromě svojí vlastní tvorby je také oficiálním fotografem naší fakulty – dokumentuje zdejší odborná setkání i kulturní život na fakultě a přispívá do fakultního fotografického archívu.
- Mezi jeho další zájmy patří klasická hudba, kvantová fyzika a kosmologie – tyto tři na první pohled velmi rozdílné disciplíny totiž na úrovni základních principů propojují překvapivé analogie odrážející skrytou vnitřní harmonii světa kolem nás.

